

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

15 päivänä maaliskuuta 2006 *

Asiassa T-26/02,

Daiichi Pharmaceutical Co. Ltd, kotipaikka Tokio (Japani), edustajinaan
asianajajat J. Buhart ja P.-M. Louis,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinaan R. Wainwright ja L. Pignataro-
Nolin, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa vaaditaan kumoamaan EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-
sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia COMP/E-1/37.512 –
Vitamiinit) 21 päivänä marraskuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2003/2/EY
(EYVL 2003, L 6, s. 1) 3 artiklan f kohdassa kantajalle määrätty sakko tai alentamaan
sen määrää,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja H. Legal sekä tuomarit P. Mengozzi ja I. Wiszniewska-Białecka,

kirjaaja: hallintovirkamies I. Natsinas,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.2.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asian tausta

- ¹ EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia COMP/E-1/37.512 – Vitamiinit) 21 päivänä marraskuuta 2001 tehdyn päätöksen 2003/2/EY (EYVL 2003, L 6, s. 1; jäljempänä päätös) 1 artiklassa komissio totesi, että useat yritykset ovat rikkoneet EY 81 artiklan 1 kohtaa ja Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 53 artiklan 1 kohtaa osallistumalla joukkoon erilaisia kartelleja, jotka vaikuttavat kahdentoista eri vitamiinituotteen eli A-, E-, B1-, B2-, B5- ja B6-vitamiinien, foolihapon, C-, D3- ja H-vitamiinien,

beetakaroteenin sekä karotenoidien markkinoihin. Päätöksen 2 perustelukappaleesta ilmenee erityisesti, että kyseessä olevat yritykset ovat komission mukaan määränneet näiden kartellien yhteydessä eri tuotteiden hintoja, jakaneet myyntikiintiöitä, sopineet hinnankorotuksista ja toteuttaneet niitä, julkistaneet sopimustensa mukaisia hintaututisia, myyneet tuotteitaan sovitulla hinnoilla, perustaneet järjestyksen sopimustensa noudattamisen seuraamista ja valvomista varten sekä osallistuneet säännöllisiin kokouksiin suunnitelmiensa toteuttamiseksi.

- 2 Kyseisten yritysten joukossa on muun muassa Daiichi Pharmaceutical Co. Ltd -niminen japanilainen yritys (jäljempänä Daiichi tai kantaja), jonka katsottiin olevan vastuussa B5-vitamiinin ja B6-vitamiinin yhteisön markkinoihin ja ETA:n markkinoihin vaikuttavista kilpailusääntöjen rikkomisista (päätöksen 1 artiklan 1 kohdan g alakohta).
- 3 Päätöksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa komissio totesi, että kilpailusääntöjen rikkomiset, joihin Daiichi on sen mukaan osallistunut, ovat kestäneet B5-vitamiinin osalta vuoden 1991 syyskuusta vuoden 1999 helmikuuhun ja B6-vitamiinin osalta vuoden 1991 syyskuusta vuoden 1999 kesäkuuhun.
- 4 Päätöksen 2 artiklassa yritykset, joiden katsottiin syyllistyneen todettuihin rikkomisiin, määrätään lopettamaan heti mainitut rikkomiset, mikäli näin ei ollut vielä tapahtunut, ja pidättäytymään vastedes harjoittamasta todettua kilpailusääntöjä rikkovaa toimintaa ja toteuttamasta toimenpiteitä, joilla on samanlaisia tai vastaavia tavoitteita tai seurauksia.
- 5 Vaikka komissio määräsi sakkoja A-, E-, B2-, B5-, C- ja D3-vitamiinien sekä beetakaroteenin ja karotenoidien markkinoilla todetuista rikkomisista, se ei määrännyt kuitenkaan sakkoja B1-, B6- ja H-vitamiinien sekä foolihapon markkinoilla todetuista rikkomisista (päätöksen 3 artikla).

- 6 Päätöksen 645–649 perustelukappaleesta nimittäin ilmenee, että näillä viimeksi mainituilla markkinoilla todetut kilpailusääntöjen rikkomiset ovat päättyneet yli viisi vuotta ennen kuin komissio on aloittanut tutkimuksensa ja että tästä syystä näihin rikkomisiin sovellettiin vanhentumisajoista liikennettä ja kilpailua koskeviin Euroopan talousyhteisön sääntöihin liittyvissä menettelyissä ja niiden nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanossa 26 päivänä marraskuuta 1974 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2988/74 (EYVL L 319, s. 1) 1 artiklaa.
- 7 Etenkään Daiichille ei näin ollen määrätty sakkoa sen osallistumisesta B6-vitamiinia koskevaan kilpailusääntöjen rikkomiseen.
- 8 Daiichille määrättiin sitä vastoin samalla tavoin kuin kahdelle muulle sellaiselle yritykselle, joiden katsottiin syyllistyneen B5-vitamiinia (kalsium-D-pantotenaatti, josta käytetään myös nimeä calpan) koskevaan kilpailusääntöjen rikkomiseen eli F. Hoffmann-La Roche AG:lle (jäljempänä Roche) ja BASF AG:lle, sakkoa siitä, että se oli osallistunut kyseiseen rikkomiseen (päätöksen 3 artiklan f kohta).
- 9 Komissio määräti kyseisen sakon määrän soveltamalla asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa antamiaan suuntaviivoja (EYVL 1998, C 9, s. 3; jäljempänä suuntaviivat) ja sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa antamaansa tiedonantoa (EYVL 1996, C 207, s. 4; jäljempänä yhteistyöstä annettu tiedonanto).
- 10 Komissio esitti päätöksen 657 ja 658 perustelukappaleessa yleiset arviointiperusteet, joiden nojalla se määräti sakkojen määrän. Komissio täsmensi, että sen on otettava huomioon kaikki käsiteltävän tapauksen olosuhteet ja erityisesti kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuus ja kesto – jotka ovat kaksi 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17, [EY 81] ja [EY 82] artiklan ensimmäinen

täytäntöönpanoasetus (EYVL 1962, 13, s. 204), 15 artiklan 2 kohdassa nimenomaisesti mainittua perustetta –, arvioitava erikseen kunkin rikkomisissa osallisena olleen yrityksen rooli, otettava määrätyn sakon suuruutta vahvistaessaan huomioon muun muassa mahdolliset raskauttavat tai lieventävät asianhaarat ja sovellettava tarpeen mukaan yhteistyöstä annettua tiedonantoa.

- 11 Rikkomisten vakavuuden osalta komissio katsoi, että kun otetaan huomioon tutkinnan kohteena olleiden rikkomisten luonne, niiden vaikutus kunkin yksittäisen vitamiinituotteen markkinoihin ja se, että kukin rikkominen ulottui yhteisön markkinoille kokonaisuudessaan ja ETA-alueen perustamisen jälkeen myös ETA-alueelle kokonaisuudessaan, ne yritykset, joita päätös koskee, olivat syyllistyneet perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan erittäin vakaviin rikkomisiin, joista kummankin kohdalla todennäköinen sakko on vähintään 20 miljoonaa euroa (päätöksen 662–674 perustelukappale).
- 12 Määritelläkseen sakkojen laskentapohjan komissio täsmensi, että se ottaa huomioon kunkin eri vitamiinin markkinoiden koon, ja muistutti tämän jälkeen, että ”kun on kyse erittäin vakavasta kilpailusääntöjen rikkomisesta, todennäköisten sakkojen ehdotettu porrastaminen mahdollistaa yritysten erilaisen kohtelun, jotta voidaan ottaa huomioon rikkomiseen syyllistyneiden todelliset taloudelliset mahdollisuudet vaarantaa kilpailua merkittävästi ja jotta sakko voidaan määrätä niin suureksi, että se vaikuttaa rikkomista estävästi”. Komissio huomautti, että ”tällainen harkinta on erityisen tarpeellista silloin, kun rikkomiseen osallistuneiden yritysten välillä on huomattavia kokoeroja, kuten käsiteltävässä tapauksessa.” Komissio totesi myös, että ”tällaisen useita yrityksiä koskevan asian ollessa kyseessä sakkojen perusmäärää asetettaessa on tarpeen ottaa huomioon kunkin yrityksen erityinen painoarvo ja siten kunkin yrityksen lainvastaisen toiminnan vaikutus kilpailuun” (päätöksen 675, 678 ja 679 perustelukappale).
- 13 Komissio katsoi, että tässä mielessä kyseessä olleet yritykset voitiin ryhmitellä ”sen mukaan, mikä on niiden suhteellinen merkitys kunkin merkityksellisen vitamiinituotteen markkinoilla”, ja lisäsi, että ”yrityksen sijoittamista tiettyyn ryhmään

voidaan tarpeen vaatiessa muuttaa, jotta voidaan ottaa huomioon erityisesti tarve tehokkaan estävän vaikutuksen varmistamiseksi”. Komissio katsoi, että eri yritysten suhteellista merkitystä kunkin vitamiinituotteen markkinoilla on asianmukaista arvioida kyseisen tuotteen maailmanlaajuisen liikevaihdon perusteella. Komissio totesi, että ”jokainen kartelli oli luonteeltaan maailmanlaajuinen [ja niiden] tarkoituksena oli mm. markkinoiden jakaminen maailmanlaajuisesti ja siten ETA-markkinoiden kilpailupaineiden hillitseminen” ja että ”minkä tahansa tietyssä kartellissa osapuolena olleen yrityksen maailmanlaajuinen liikevaihto antaa myös viitteitä sen osallisuudesta kartellin vaikutukseen kokonaisuutena tai siitä epävaikaudesta, joka olisi kohdistunut kyseiseen kartelliin, jos yritys ei olisikaan ollut mukana”. Komissio totesi myös, että se on ottanut edellä mainittujen liikevaihtojen määrittämisessä huomioon ”viimeisen kokonaisen kalenterivuoden, jona rikkomisen tapahtui” (päätöksen 680 ja 681 perustelukappale).

- 14 Komissio totesi siten, että B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen osalta ”Hoffmann-La Roche ja Daiichi olivat kaksi suurinta B5-vitamiinin valmistajaa maailmanmarkkinoilla”, ja se sijoitti ne näin ollen ensimmäiseen luokkaan, kun taas BASF, ”jonka osuus maailmanmarkkinoista oli huomattavasti pienempi, eli lähes puolet Rochen osuudesta,” sijoitettiin toiseen luokkaan. ”[Kun otettiin] huomioon ne luokat, joihin [päädyttiin] soveltamalla perustetta yrityksen suhteellisesta merkityksestä kyseisillä markkinoilla,” kyseistä rikkomista koskevan sakon laskentapohjaksi vahvistettiin näin ollen Rochen ja Daiichin osalta 20 miljoonaa euroa ja BASF:n osalta 14 miljoonaa euroa (päätöksen 689 ja 690 perustelukappale).
- 15 Varmistaakseen sakkojen riittävän varoittavan vaikutuksen komissio korotti Rochen ja BASF:n osalta vahvistettua sakkojen laskentapohjaa 100 prosentilla, jotta voidaan ottaa huomioon näiden yritysten koko ja yleiset voimavarat (päätöksen 697–699 perustelukappale).
- 16 Kilpailusääntöjen rikkomisen keston osalta komissio tarkensi, että Roche, Daiichi ja BASF olivat syyllistyneet pitkäaikaiseen, esillä olevassa asiassa kahdeksan vuoden

ajan jatkuneeseen kilpailusääntöjen rikkomiseen, ja se korotti näin ollen kahdessa edellä mainitussa kohdassa tarkoitettujen toimien perusteella saatua määrää kummankin osalta 80 prosenttia. Kantajalle määrätyn sakon perusmääräksi tuli siten 36 miljoonaa euroa (päätöksen 706 ja 711 perustelukappale).

- 17 Rochen ja BASF:n osalta otettiin huomioon raskauttava asianhaara, joka perustui niillä etenkin B5-vitamiinia koskevassa kilpailusääntöjen rikkomisessa olleeseen johtajan ja yllyttäjän rooliin, siten, että niiden sakkojen perusmääriä korotettiin 50 prosentilla ja 35 prosentilla (päätöksen 712–718 perustelukappale), kun taas kantajan osalta komissio ei ottanut huomioon mitään raskauttavaa tai lieventävää asianhaaraa.
- 18 Kantaja väitti hallinnollisen menettelyn aikana, että sen eduksi oli olemassa lieventävä asianhaara, koska se ei järjestelmällisesti ollut noudattanut sovittuja hintoja ja määriä, minkä johdosta sopimusten vaikutus markkinoihin on ollut vähäisempi. Komissio hylkäsi päätöksen 728 ja 729 perustelukappaleessa tämän kantajan väitteen seuraavin perustein:

”(728) Komissio panee merkille, että tavoitehintoja koskevien sopimusten toteuttaminen ei välttämättä edellytä juuri näiden hintojen soveltamista. Voidaan sanoa, että sopimuksia toteutetaan, kun osapuolet sopivat hinnoistaan, jotta ne saisivat ne lähemmäksi sovittua tavoitehintaa. Tästä oli kyse C- ja B5-vitamiinimarkkinoita koskevissa kartelleissa. Se, ettei yritys, jonka on osoitettu osallistuneen kilpailijoidensa kanssa hintoja koskeneeseen salaiseen sopimukseen, ole toiminut markkinoilla siten kuin kilpailijoiden kanssa on sovittu, ei välttämättä ole sakkojen suuruutta määrättäessä lieventävänä huomioon otettava seikka. Yritys, joka kilpailijoidensa kanssa tekemästään salaisesta sopimuksesta huolimatta noudattaa jokseenkin itsenäistä politiikkaa markkinoilla, voi yksinkertaisesti yrittää käyttää kartellia hyväkseen (yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-308/94, Cascades SA v. komissio, 14.5.1998 antama tuomio (Kok. 1998, s. II-925, 230 kohta)).

(729) Määriä koskeneiden sopimusten toteuttamisen osalta on selvää, että kartellien jäsenet pitivät itselleen osoitettuja määriä vähimmäismäärinä. Niin kauan kuin jokainen osapuoli pystyi myymään ainakin sille osoitetun määrän verran, sopimusta noudatettiin. Tilanne oli sama C- ja B5-vitamiinimarkkinoita koskevissa kartelleissa.”

- 19 Lopuksi yhteistyöstä annetun tiedonannon soveltamisen osalta komissio totesi, että toimittamalla 2.6.–30.7.1999 komission yksiköille todistusaineistoa Roche ja BASF esittivät ensimmäisinä komissiolle ratkaisevaa näyttöä etenkin B5-vitamiinia koskevien salaisten sopimusten olemassaolosta, mikä esti siten kantajaa täyttämästä yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson b kohdassa asetettua edellytystä. Komissio katsoi kuitenkin, että koska Roche ja BASF olivat toimineet yllyttäjinä tai niillä oli ollut ratkaiseva asema etenkin B5-vitamiinia koskevissa laittomissa toiminnoissa, ne eivät täyttäneet yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson e kohdassa vahvistettua edellytystä. Yhdellekään niistä kolmesta yrityksestä, jotka olivat mukana B5-vitamiinia koskevissa sopimuksissa, ei näin ollen myönnetty sakon alennusta kyseisen tiedonannon B tai C jakson perusteella (päätöksen 743–745 perustelukappale).
- 20 Kaikkien edellä mainittujen yritysten eduksi sovellettiin kuitenkin yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson mukaista sakkojen määrän alennusta. Komissio totesi nimittäin, että kahdeksan niistä yrityksistä, joille päätös on osoitettu – mukaan lukien Roche, BASF ja Daaichi – ”tekivät yhteistyötä komission kanssa ennen väitetiedoksiantojen antamista, auttoivat olennaisesti toteamaan niiden rikkomisten olemassaolon, joihin ne olivat osallisia [ja/tai ne eivät] olennaisesti kiistäneet niitä seikkoja, joihin komissio tukeutui väitteissään”* (päätöksen 754 perustelukappale).
- 21 Komissio totesi erityisesti, että koska Roche ja BASF olivat esittäneet yksityiskohtaisia todisteita kartellijärjestelyistä etenkin B5-vitamiinin markkinoilla, ne olivat edistäneet ratkaisevasti tämän rikkomisen tiettyjen olennaisten piirteiden osoittamista tai vahvistamista. Tämän johdosta komissio katsoi, että Roche ja BASF

* – Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska päätöksen suomenkielinen versio on epätarkka.

täyttivät yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa asetetut edellytykset, ja se alensi niille määrättävää sakkoa 50 prosenttia niihin sakkoihin nähden, jotka niille olisi määrätty, jos ne eivät olisi tehneet yhteistyötä komission kanssa (päätöksen 747, 748, 760 ja 761 perustelukappale).

22 Komissio totesi kantajan osalta, että tämä oli 9.7.1999 päivätyllä ilmoituksella toimittanut sille B5-vitamiinikartellin organisaatiosta ja rakenteesta tietoja, jotka auttoivat olennaisella tavalla määrittämään tai vahvistamaan rikkomisten tärkeitä näkökohtia. Komissio päätteli tämän perusteella, että kantaja täytti yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa määrättyt edellytykset, ja se alensi kantajalle määrättävää sakkoa 35 prosenttia siihen sakkoon nähden, joka sille olisi määrätty, jos se ei olisi tehnyt yhteistyötä komission kanssa (päätöksen 749, 750 ja 764 perustelukappale).

23 Päätöksen 3 artiklassa B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen osalta määrättyjen sakkojen määrä vahvistettiin näin ollen seuraavasti:

– Roche: 54 miljoonaa euroa

– BASF: 34,02 miljoonaa euroa

– Daiichi: 23,4 miljoonaa euroa.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 24 Kantaja on nostanut nyt käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 8.2.2002 toimittamallaan kannekirjelmällä.
- 25 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja esittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklan mukaisina prosessinjohtotoimina asianosaisille tiettyjä kirjallisia kysymyksiä, joihin ne ovat vastanneet asetetussa määräajassa.
- 26 Asianosaisten suulliset lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 23.2.2005 pidetyssä istunnossa.
- 27 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- kumoaa päätöksen 3 artiklan f kohdan
 - toissijaisesti alentaa olennaisesti kantajalle määrätyn sakon määrää
 - velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- hylkää kanteen

- velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

29 Kantaja ei riitautu päätöksessä sen osalta todettuja tosiseikkoja eikä sitä komission päätelmää, jonka mukaan nämä tosiseikat merkitsevät EY 81 artiklan 1 kohdan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan rikkomista. Se tarkoittaa vaativansa ensisijaisesti päätöksen 3 artiklan f kohdan kumoamista kokonaisuudessaan siltä osin kuin komission olisi pitänyt myöntää sille täydellinen immunitetti yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson perusteella ja siltä osin kuin siihen, miten komissio on määritellyt kantajalle määrätyn sakon määrän, liittyy lukuisia virheitä. Toissijaisesti se väittää, että nämä virheet oikeuttavat ainakin sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alentaa täyden harkintavaltansa nojalla olennaisesti määrätyn sakon määrää.

30 Kantaja esittää väitteidensä tueksi kolme kanneperustetta. Ensimmäisessä kanneperusteessa se väittää, että siihen, että sille määrätyn sakon laskentapohjan määräksi vahvistettiin 20 miljoonaa euroa, liittyy ilmeisiä arviointivirheitä, että ”lakia on sovellettu virheellisesti tosiseikkoihin” ja että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta on loukattu. Toisessa kanneperusteessa se väittää, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, ”soveltanut lakia virheellisesti tosiseikkoihin” ja rikkonut suuntaviivoja, koska se on kieltäytynyt ottamasta

kantajan hyväksi huomioon lieventävänä asianhaarana sitä, että se pani B5-vitamiinia koskevat salaiset sopimukset täytäntöön ainoastaan osittain. Kolmannessa kanneperusteessa kantaja vetoaa ilmeisiin arviointivirheisiin, ”lain virheelliseen soveltamiseen tosiseikkoihin”, yhteistyöstä annetun tiedonannon rikkomiseen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamiseen sen arvioinnin yhteydessä, jonka komissio teki kantajan hallinnollisen menettelyn kuluessa tekemän yhteistyön osalta.

1. *Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee sakon laskentapohjan vahvistamista*

Asianosaisten lausumat

- 31 Käsiteltävänä oleva kanneperuste koskee sitä, että kantajalle määrätyn sakon laskentapohjaksi vahvistettiin 20 miljoonaa euroa (ks. edellä 12–14 kohta), ja se jakautuu kolmeen osaan.
- 32 Kantaja väittää ensimmäisessä osassa, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, ”soveltanut lakia virheellisesti tosiseikkoihin” ja rikkonut suuntaviivoja, koska se ei sijoittanut kantajaa kolmanteen luokkaan Rochen ja BASF:n jälkeen vahvistettaessa sakon laskentapohjan määrä vakavuuden perusteella.
- 33 Kantaja toteaa muun muassa, että suuntaviivojen mukaan (1 kohdan A alakohdan neljäs alakohta) kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta arvioitaessa on ”tarpeen ottaa huomioon se todellinen taloudellinen kapasiteetti, joka rikkomuksiin syyllistyneillä on aiheuttaa huomattavaa vahinkoa muille talouden toimijoille ja erityisesti kuluttajille”.¹

1 – Kääntäjän huomautus: suuntaviivoja on tältä osin oikaistu.

- 34 Kantaja arvostelee komissiota tältä osin siitä, että laskentatapohja, jonka se on vahvistanut kantajalle, on sama kuin Rochelle vahvistettu laskentapohja ja suurempi kuin BASF:lle vahvistettu laskentapohja, eikä se ole ottanut huomioon sitä seikkaa – josta komissio oli kuitenkin tietoinen –, että Roche ja BASF saattoivat vahingoittaa kilpailua paljon merkittävämmiin kuin kantaja.
- 35 Yhtäältä näet päätöksen 592 perustelukappaleesta sinänsä ilmenee, että Roche ja BASF saattoivat ”esiseoksien” (jatkotuote, jota käytetään eläinten rehujen valmistuksessa ja josta vitamiinit muodostavat olennaisen osan) valmistajina ja vitamiinien toimittajina muille esiseoksien tuottajille alentaa rajusti esiseoksien valmistaja-asiakkaidensa marginaaleja ja vahingoittaa tosiasiallisesti tai potentiaalisesti niiden toimintaa nostamalla niille myymiensä vitamiinien hintoja. Toisaalta BASF ja etenkin Roche saattoivat kaikkien eri vitamiinien valmistajina uhata poistaa yhden ainoan vitamiinin valmistajat markkinoilta alentamalla kyseisen vitamiinin hintaa saalistushinnan tasolle ja tukemalla eroa muiden vitamiinien hinnoilla. Päätöksen 716 perustelukappaleesta ilmenee, että Rochen ja BASF:n kokonaisuudet toteuttaa ja ylläpitää kilpailua rajoittavia sopimuksia lisääntyä huomattavasti, koska ne tarjosivat tuotteita varsin laajasti erillisillä mutta läheisesti toisiinsa liittyvien tuotteiden markkinoilla. Komission olisi pitänyt kuitenkin sijoittaa kantaja, joka ei ollut vertikaalisesti integroitunut ja jolla ei ollut Rochen ja BASF:n vitamiinikoelmaa, kolmanteen luokkaan näiden kahden yrityksen jälkeen, ja sille olisi pitänyt vahvistaa pienempi sakon laskentapohja kuin näille viimeksi mainituille yrityksille vahvistettiin.
- 36 Toisessa osassa, joka on esitetty toissijaisesti, kantaja väittää, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, ”soveltanut lakia virheellisesti tosiseikkoihin” ja loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska se ei ole sijoittanut kantajaa toiseen luokkaan BASF:n kanssa vahvistaessaan sakon laskentapohjaa vakavuuden perusteella.

- 37 Kantaja huomauttaa tältä osin, että komissio on päätöksen 680 perustelukappaleessa sijoittanut asianomaiset yritykset eri luokkiin vertailtuaan kyseisestä tuotteesta saatua maailmanlaajuisia liikevaihtoa viimeisenä kokonaisena kalenterivuonna, jona kilpailusääntöjä rikottiin, eli B5-vitamiinin osalta vuonna 1998.
- 38 Ensinnäkin pelkkä Rochella, BASF:lla ja kantajalla vuonna 1998 tämän vitamiinin osalta olleiden maailmanlaajuisien liikevaihtojen ja maailmanmarkkinaosuuksien vertailu osoittaa kuitenkin, että Daiichi olisi pitänyt sijoittaa samaan luokkaan kuin BASF ja että komissio on siten tehnyt ilmeisen arviointivirheen.
- 39 Kantaja korostaa näet yhtäältä, että päätöksen 123 perustelukappaleessa olevan B5-vitamiinia koskevan taulukon mukaan kyseisen vitamiinin valmistajien maailmanlaajuiset liikevaihdot olivat vuonna 1998 seuraavat: Roche 57 miljoonaa euroa, Daiichi 43 miljoonaa euroa, BASF 34 miljoonaa euroa ja muut 32 miljoonaa euroa. Se huomauttaa, että sen liikevaihto B5-vitamiinin osalta oli 14 miljoonaa euroa pienempi kuin Rochen ja ainoastaan 9 miljoonaa euroa suurempi kuin BASF:n, joten Rochen liikevaihto oli näin ollen 33 prosenttia suurempi kuin kantajan ja BASF:n liikevaihto oli 21 prosenttia pienempi kuin kantajan.
- 40 Kantaja tarkentaa toisaalta, että vuoden 1998 maailmanmarkkinaosuudet, jotka on laskettu edellä olevassa kohdassa esitettyjen liikevaihtojen perusteella, olivat seuraavat: Roche 34,3 prosenttia, Daiichi 25,9 prosenttia, BASF 20,5 prosenttia ja muut 19,3 prosenttia. Se korostaa myös sitä, että vuonna 1998 sen maailmanmarkkinaosuus oli 8,4 prosenttiyksikköä pienempi kuin Rochen ja vaivaiset 5,4 prosenttiyksikköä suurempi kuin BASF:n.
- 41 Kantaja toteaa vielä lisäksi, että vaikka olisi käytetty sellaisia muita kriteerejä, kuten liikevaihtoa ETA:ssa vuonna 1998, ETA:n markkinaosuuksia vuonna 1998 tai ETA:n

markkinaosuuksia kilpailusääntöjen rikkomisen ajalta vuosina 1991–1998, voidaan ainoastaan tulla siihen lopputulokseen, että kantajaa ei olisi pitänyt sijoittaa samaan luokkaan Rochen kanssa, vaan sen olisi pikemminkin pitänyt olla samassa luokassa BASF:n kanssa. Kantajan asema on lähempänä Rochen – yhden prosenttiyksikön – kuin BASF:n asemaa ainoastaan silloin kun tarkastelun pohjaksi otetaan maailmanmarkkinaosuudet kilpailusääntöjen rikkomisen ajalta 1991–1998.

42 Kun otetaan huomioon kantajan ja BASF:n liikevaihtoja ja markkinaosuuksia koskevien lukujen läheisyys, kantajalle määrättävän sakon laskentapohjan ei olisi pitänyt olla yli 14:ää miljoonaa euroa.

43 Toiseksi kantajan mukaan päätöksellä loukataan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta yhtäältä sen vuoksi, että siinä kohdellaan samanaikaisesti erilaisia tilanteita (kantajan ja Rochen tilannetta) samalla tavalla ja samankaltaisia tilanteita (kantajan ja BASF:n tilannetta) eri tavalla ilman mitään mahdollista objektiivista perustelua, ja toisaalta sen vuoksi, että kantaja on sijoitettu B5-vitamiinia koskevan kartellin ensimmäiseen luokkaan (sakon laskentapohja 20 miljoonaa euroa) kun taas pääasiallisesti vastaavien tekojen johdosta BASF on sijoitettu B2-vitamiinia koskevan kartellin toiseen luokkaan (sakon laskentapohja 10 miljoonaa euroa).

44 Viimeksi mainituilta osin kantaja korostaa sitä, että sen liikevaihto ja sen markkinaosuus B5-vitamiinin maailmanmarkkinoilla olivat pienemmät kuin BASF:n liikevaihto ja markkinaosuus B2-vitamiinin maailmanmarkkinoilla, mikä otettiin huomioon jaettaessa viimeksi mainittua vitamiinia koskeneeseen kartelliin osallistuneita yrityksiä luokkiin. Se toteaa lisäksi, että vaikka nojaututaan kyseisen tuotteen maailmanmarkkinaosuuksiin koko kilpailusääntöjen rikkomisen ajalta eli kriteeriin, jota päätöksessä ei ole käytetty, kantaja olisi yhdenvertaisen kohtelun periaate huomioon ottaen pitänyt sijoittaa B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen toiseen luokkaan. Se korostaa, että sen keskimääräinen markkinaosuus tämän

vitamiinin osalta kilpailusääntöjen rikkomisen aikana (29 prosenttia) oli sama kuin BASF:n keskimääräinen osuus B2-vitamiinin markkinoilla ajanjaksona, jona kilpailusääntöjä rikottiin kyseisillä markkinoilla, ja että sekä kantaja että BASF olivat näillä markkinoilla suunnilleen ensimmäisen ja kolmannen toimijan puolivälissä.

- 45 Kolmannessa osassa, joka on esitetty vieläkin toissijaisemmin, kantaja väittää, että kun komissio on vahvistanut vakavuuden perusteella lasketun sakon laskentapohjan määrän, se on loukannut suhteellisuusperiaatetta, koska se ei ole sijoittanut kantajaa erilliseen luokkaan Rochen ja BASF:n välille siten, että sen laskentapohjan suuruus on jotakin Rochen ja BASF:n laskentapohjien väliltä, mutta kuitenkin lähempänä BASF:n laskentapohjaa.
- 46 Se huomauttaa, että komissio ei Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia IV/F-3/33.708 – British Sugar plc, asia IV/F-3/33.709 – Tate & Lyle plc, asia IV/F-3/33.710 – Napier Brown & Company Ltd, asia IV/F-3/33.711 – James Budgett Sugars Ltd) 14 päivänä lokakuuta 1998 tekemässään päätöksessä 1999/210/EY (EYVL L 76, s. 1; jäljempänä British Sugar -päätös) epäröinyt erottaa toisistaan kolmea eri valmistajien luokkaa määrittääkseen sakon laskentapohjan vakavuuden perusteella. Se korostaa etenkin, että Tate & Lyle sijoitettiin toiseen luokkaan British Sugarin jälkeen, vaikka näiden kahden yhteinen osuus kaksilla relevanteilla markkinoilla (teollinen sokeri ja vähittäismyyntiin tarkoitettu sokeri Isossa-Britanniassa) oli 90 prosenttia siten, että British Sugarin osuus oli 51–54 prosenttia ja Tate & Lylen osuus 38–40 prosenttia, ja että niiden kilpailuasemat olivat paljon lähempänä toisiaan verrattuna kahdella muulla markkinoiden toimijalla, joiden osuus markkinoista oli yhteensä 6–11 prosenttia ja jotka sijoitettiin kolmanteen luokkaan, olleisiin asemiin.
- 47 Vastaaja katsoo, että se ei tehnyt ilmeisiä arviointivirheitä, ei rikkonut suuntaviivoja eikä loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta tai suhteellisuusperiaatetta, kun se sijoitti kantajan B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen ensimmäiseen luokkaan Rochen kanssa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

Alustavat huomautukset

- 48 Alustavasti on huomautettava päätöksen 655–775 perustelukappaleesta ilmenevän, että ne sakot, jotka komissio on määrännyt EY 81 artiklan 1 kohdan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan 1 kohdan todettujen rikkomisten nojalla, perustuvat asetuksen N:o 17/15 artiklan 2 kohtaan ja että komissio on – vaikka päätöksessä ei nimenomaisesti viitata suuntaviivoihin – määrittänyt sakkojen määrän kyseisissä suuntaviivoissa vahvistettua menetelmää soveltaen.
- 49 Vaikka komissiolla on harkintavaltaa kunkin sakon määrän vahvistamisen osalta eikä sen tarvitse soveltaa tarkkaa matemaattista kaavaa (asia T-150/89, *Martinelli v. komissio*, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. II-1165, 59 kohta), se ei voi kuitenkaan olla noudattamatta itse itselleen asettamia sääntöjä (ks. vastaavasti asia T-7/89, *Hercules Chemicals v. komissio*, tuomio 17.12.1991, Kok. 1991, s. II-1711, Kok. Ep. XI, s. II-79, 53 kohta, joka on vahvistettu muutoksenhakumenettelyssä asiassa C-51/92 P, *Hercules Chemicals v. komissio*, 8.7.1999 annettulla tuomiolla, Kok. 1999, s. I-4235). Koska suuntaviivat ovat väline, jolla komissio pyrkii täsmentämään ylemmätasoisia oikeutta noudattaen ne perusteet, joita se aikoo soveltaa sakkojen vahvistamista koskevaa harkintavaltaansa käyttäessään, komission on sakkojen määrää vahvistaessaan todellakin otettava huomioon suuntaviivojen sanamuoto ja erityisesti niissä pakottavasti todetut seikat (yhdistetyt asiat T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00, *JFE Engineering ym. v. komissio*, tuomio 8.7.2004, Kok. 2004, s. II-2501, 537 kohta).
- 50 Suuntaviivoissa määritellyn menetelmän mukaan komissio ottaa asianomaisille yrityksille määrättävien sakkojen määrää laskiessaan lähtökohdakseen summan, joka määritetään kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden perusteella. Rikkomisen

vakavuuden arvioinnissa on otettava huomioon sen laatu, sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa, ja laajuus asian kannalta merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla (1 kohdan A alakohdan ensimmäinen alakohta). Tässä yhteydessä kilpailusääntöjen rikkomiset jaetaan kolmeen luokkaan, nimittäin ”vakavaa vähäisempiin”, joista määrättävä sakko voi olla 1 000 eurosta 1 miljoonaan euroon, ”vakaviin”, joista määrättävä sakko voi olla 1 miljoonasta 20 miljoonaan euroon, ja ”erittäin vakaviin”, joista määrättävä sakko voi olla yli 20 miljoonaa euroa (1 kohdan A alakohdan toisen alakohdan ensimmäinen, toinen ja kolmas luetelmakohta). Kussakin luokassa määrättävien seuraamusten asteikko suuntaviivojen mukaan antaa mahdollisuuden vaihdella yritykseen sovellettavaa seuraamusta rikkomisen laadun mukaan (1 kohdan A alakohdan kolmas alakohta). Lisäksi suuntaviivojen mukaan on tarpeen ottaa huomioon rikkomisiin syyllistyneiden todellinen taloudellinen kapasiteetti aiheuttaa vahinkoa muille talouden toimijoille ja erityisesti kuluttajille ja määrittää sakon määrä tasolle, joka on riittävän varoittava (1 kohdan A alakohdan neljäs alakohta).

51 Tietyissä tapauksissa voi suuntaviivojen mukaan olla tarpeen vaihdella kussakin näin määritetyssä kolmessa luokassa vahvistettua määrää, jotta voitaisiin ottaa huomioon rikkomisten tapauskohtainen painoarvo ja siten kunkin yrityksen suorittaman rikkomisen todellinen vaikutus kilpailuun erityisesti silloin, kun samanlaisiin rikkomisiin syyllistyneet yritykset ovat huomattavan erikokoisia, ja mukauttaa tämän perusteella perusmäärän lähtökohtaa kunkin yrityksen erityispiirteiden mukaan (1 kohdan A alakohdan kuudes alakohta).

52 Esillä olevassa asiassa kantaja ei kiistä sen B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen, josta sitä päätöksessä moititaan, erittäin vakavaa luonnetta eikä niitä arviointeja, joihin komissio on nojautunut päätelläkseen kyseisen rikkomisen olevan erittäin vakava ja jotka koskevat rikkomisen laatua, sen todellista vaikutusta markkinoihin ja laajuutta asian kannalta merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla (päättöksen 662–674 perustelukappale).

- 53 Kantaja ei myöskään kyseenalaista sitä komission esillä olevassa asiassa noudattamaa kriteeriä (675 perustelukappale), jonka mukaan sakkojen laskentapohjaa vahvistettaessa otetaan huomioon asianomaisten vitamiinituotteiden eri markkinoiden koko. Kyseinen kriteeri ilmenee olennaisesti siitä, että sitä sakon laskentapohjaa, jonka komissio on vahvistanut kunkin kilpailusääntöjen rikkomisen osalta muodostamansa ensimmäisen yritysluokan osalta, on mukautettu kulloinkin kyseessä olevien markkinoiden koon perusteella.
- 54 Kantajan käsiteltävänä olevassa kanneperusteessa esittämät arvostelut koskevat sitä, että B5-vitamiinia koskevan kartellin jäseniä on yksilöllisiä laskentapohjia määritettäessä kohdeltu suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan neljännen ja kuudennen alakohdan perusteella eri tavalla.
- 55 Päätöksen 679–681 perustelukappaleesta ilmenee, että komissio on esillä olevassa asiassa toteuttanut kyseisen erilaisen kohtelun noudattamalla menetelmää, jonka mukaan yritykset jaetaan eri luokkiin, että se on suorittanut jaon sen perusteella, mikä on yritysten suhteellinen merkitys kyseisillä markkinoilla, ja että se on tätä kriteeriä soveltaessaan käyttänyt kyseisen tuotteen maailmanlaajuiseen liikevaihtoon perustuvia tietoja.
- 56 Kantaja ei kiistä sitä periaatetta, että kartellin jäsenet jaetaan useaan eri luokkaan ja että samaan luokkaan kuuluville jäsenille vahvistetaan sama laskentapohja. Se kiistää kuitenkin sen, miten se on todellisuudessa sijoitettu eli että se on sijoitettu ensimmäiseen luokkaan Rochen kanssa, vaikka BASF on sijoitettu toiseen luokkaan. Se katsoo pääasiallisesti, että se olisi pitänyt sijoittaa kolmanteen luokkaan Rochen ja BASF:n jälkeen (ensimmäinen osa), toissijaisesti, että se olisi pitänyt sijoittaa toiseen luokkaan BASF:n kanssa (toinen osa), ja sitäkin toissijaisemmin, että se olisi pitänyt sijoittaa Rochen ja BASF:n keskellä olevaan väliryhmään (kolmas osa).

Ensimmäinen osa

- 57 Käsiteltävänä olevan kanneperusteen ensimmäisessä osassa kantaja arvostelee komissiota lähinnä siitä, että se on tehnyt B5-vitamiinia koskevan kartellin jäseniä luokkiin sijoitettaessa ilmeisen arviointivirheen ja jättänyt noudattamatta suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan neljännessä alakohdassa tarkoitettua kriteeriä, joka koskee todellista taloudellista kapasiteettia aiheuttaa huomattavaa vahinkoa muille toimijoille. Komissio ei ole ottanut huomioon kahta seikkaa, joilla on kantajan mukaan olennaista merkitystä asianomaisten kolmen yrityksen kyseistä kapasiteettia vertailtaessa ja joita ovat yhtäältä se, että koska Roche ja BASF olivat integroituneet vertikaalisesti, ne saattoivat B5-vitamiinin hintaa nostamalla alentaa rajusti kilpailijoidensa marginaaleja tuotantoketjun myöhempään vaiheeseen sijoittuvien esiseosten markkinoilla, ja toisaalta se, että nämä samat yritykset, joiden valmistama vitamiinivalikoima oli laaja, saattoivat soveltaa B5-vitamiinin markkinoilla saalistushintoja tukemalla tästä aiheutuvia tappioita muiden vitamiinien hintojen korotuksilla.
- 58 Tältä osin on korostettava, että ”todellista taloudellista kapasiteettia, joka rikkomuksiin syyllistyneillä on aiheuttaa vahinkoa muille talouden toimijoille ja erityisesti kuluttajille”, koskeva arviointi – joka komission on suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan neljännen alakohdan mukaan tehtävä kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arvioimiseen liittyvänä ”tarpeellisena” seikkana – edellyttää asianomaisten yritysten todellisen merkityksen arvioimista vaikutusalaan kuuluvilla markkinoilla eli niillä kyseisiin markkinoihin olevan vaikutuksen arvioimista. Tässä yhteydessä arvioinnissa huomioon otettavia merkityksellisiä seikkoja ovat kyseisillä yrityksillä relevanteilla markkinoilla olevien markkinaosuuksien suuruus tai arvo siltä osin kuin niiden perusteella on mahdollista määrittää kunkin yrityksen suhteellinen merkitys kyseisillä markkinoilla (ks. vastaavasti asia C-185/95 P, Baustahlgewebe v. komissio, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. I-8417, 139 kohta ja asia T-220/00, Cheil Jedang v. komissio, tuomio 9.7.2003, Kok. 2003, s. II-2473, 88 kohta).
- 59 Kantaja ei kuitenkaan kiistä siinä yhteydessä, jossa on kyse suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdan neljännen alakohdan soveltamisesta käsiteltävänä olevaan asiaan, yrityksillä kyseisillä markkinoilla olevan suhteellisen merkityksen merkityksellisyyttä

eikä sitä, että tämän merkityksen arvioimiseksi otetaan huomioon B5-vitamiinin maailmanmarkkinoita koskevat liikevaihdot tai vastaavat markkinaosuudet. Se riitauttaa käsiteltävänä olevan kanneperusteen ensimmäisessä osassa pelkästään sen, ettei komissio ole ottanut huomioon Rochen ja BASF:n vertikaalista integroitumista ja niiden vitamiinivalikoiman laajuutta.

- 60 Tältä osin on huomautettava, että on totta, että yrityksen markkinaosuus ilmaisee suuntaa-antavasti kyseisen yrityksen vaikutusta markkinoilla ja että – kuten tilanne on esimerkiksi silloin, kun arvioidaan EY 82 artiklassa tarkoitettua määräävää markkina-asemaa – muut seikat voivat olla merkityksellisiä tällaisen vaikutuksen laajuuden ymmärtämiseksi täydellisemmin ja tarkemmin (asia 85/76, Hoffmann-La Roche v. komissio, tuomio 13.2.1979, Kok. 1979, s. 461, Kok. Ep. IV, s. 341, 48 kohta).
- 61 On kuitenkin todettava, että kun komissio määrittelee kilpailusääntöjen rikkomiseen syyllistyneiden todellista taloudellista kapasiteettia aiheuttaa merkittävää vahinkoa muille toimijoille, se voi vapaasti nojautua liikevaihtoa ja markkinaosuuksia kyseisillä markkinoilla koskeviin tietoihin arvioidessaan rikkomisen vakavuutta ja vahvistaessaan sakon laskentapohjaa, jolleivät sellaiset kyseisten markkinoiden ominaispiirteiden kaltaiset erityiset olosuhteet ole omiaan vähentämään huomattavasti näiden tietojen merkittävyyttä ja edellyttämään sitä, että yritysten vaikutusta markkinoilla tarkasteltaessa otetaan huomioon muita merkityksellisiä tekijöitä.
- 62 Esillä olevassa asiassa kantaja – joka on suullisessa käsittelyssä lisäksi myöntänyt, että maailmanlaajuiseen liikevaihtoon B5-vitamiinin osalta perustuva luokkiin jako kuului komission harkintavaltaan – ei kuitenkaan ole vedonnut tällaisiin erityisiin olosuhteisiin.

- 63 Vaikka vertikaalinen intergoituminen ja tuotevalikoiman laajuus voivat mahdollisesti olla merkityksellisiä seikkoja arvioitaessa sitä vaikutusta, joka yrityksellä voi olla markkinoilla, ja ne voivat olla tätä vaikutusta osoittavia lisäseikkoja suhteessa markkinaosuuksiin (ks. esim. vertikaalisen integroitumisen osalta asia 27/76, *United Brands v. komissio*, tuomio 14.2.1978, Kok. 1978, s. 207, Kok. Ep. IV, s. 9, 67–72 ja 78–81 kohta ja tuotevalikoiman laajuuden osalta asia 322/81, *Michelin v. komissio*, tuomio 9.11.1983, Kok. 1983, s. 3461, Kok. Ep. VII, s. 339, 55 ja 56 kohta), on kuitenkin todettava, että esillä olevassa asiassa ne väitteet, jotka kantaja on tehnyt *Rochen* ja *BASF:n* vertikaalisen integraation ja niiden tuotevalikoiman laajuuden osalta, eivät osoita, että *Rochella* ja *BASF:lla* olisi erityisiä ja merkittäviä kilpailuetuja.
- 64 Vertikaalisen integraation osalta kantaja väittää siten ainoastaan, että *Roche* ja *BASF* saattoivat *B5-vitamiinin* hintaa nostamalla alentaa esiseosten valmistajien, jotka ostivat näitä vitamiineja ja jotka kilpailivat *Rochen* ja *BASF:n* kanssa myöhempään vaiheeseen sijoittuvien esiseosten markkinoilla, marginaaleja. Tältä osin on korostettava, että myös kantaja saattoi *B5-vitamiinin* toimittajana tehdä näin sillä ainoalla erolla, että koska se ei itse toiminut esiseosten markkinoilla, se ei voinut hyötyä tästä vahvistaakseen asemaansa kyseisillä myöhemmän vaiheen markkinoilla. Tämä ero kuuluu kuitenkin pikemminkin niiden motiiveiden piiriin, joita kolmella valmistajalla saattoi olla nostaa *B5-vitamiinin* hintoja, kuin sen vaikutusvallan piiriin, jota ne saattoivat käyttää kyseisen tuotteen markkinoilla.
- 65 Tarjotun vitamiinivalikoiman laajuuden osalta on todettava, että kantaja viittaa siihen väittääkseen, että *Roche* ja *BASF* saattoivat soveltaa saalistushintoja *B5-vitamiinin* osalta niiden tulojen avulla, joita niillä oli mahdollisuus saada muiden vitamiinien markkinoilta, jotka muodostivat erilliset mutta läheisesti toisiinsa liittyvät markkinat. Tältä osin riittää, kun huomautetaan, että mahdollisuutta soveltaa saalistushintoja ei voida olettaa olevan pelkästään sen perusteella, että kyseisen yrityksen valmistamien liitännäisten tuotteiden valikoima on laajempi kuin sen kilpailijoiden. Lisäksi, koska kantaja korostaa argumentointinsa yhteydessä valmistavansa ainoastaan kahta vitamiinia, on huomautettava, että kuten päätöksen 107 ja 108 perustelukappaleesta ilmenee, kantajan tuotanto ei rajoittunut pelkästään *B5-* ja *B6-vitamiiniin* vaan siihen kuului myös ”monia erilaisia reseptillä myytäviä lääkeaineita, käsikaupassa myytäviä terveystuotteita ja eläinlääkinnällisiä tuotteita” ja

että vuonna 1998, joka oli viimeinen kokonainen kalenterivuosi, jona kilpailusääntöjä rikottiin B5-vitamiinin osalta, sen kokonaisymyynti oli 1 920 miljoonaa ecua, josta ainoastaan 43 miljoonaa ecua saatiin päätöksen 123 perustelukappaleessa olevien taulukkojen mukaan B5-vitamiinista. Kantaja ei kuitenkaan ole millään tavalla selittänyt sitä, miksi mahdollista tuotetta koskevaa hintasotaa voidaan tukea pelkästään liitännäisten tuotteiden myynnistä saatavien tulojen avulla.

- 66 Tässä tilanteessa kantaja ei ole osoittanut, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen tai rikkonut suuntaviivoja, kun se ei ole ottanut huomioon B5-vitamiinia koskevan kartellin jäseniä luokkiin jakaessaan sitä, että Roche ja BASF toimivat esiseosten markkinoilla ja useilla vitamiinituotteiden markkinoilla. Käsiteltävänä olevan kanneperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä.

Toinen ja kolmas osa

- 67 Käsiteltävänä olevan kanneperusteen toisessa osassa kantaja väittää, että sen päätöksessä omaksutun kriteerin soveltamisen eli kriteerin, jonka mukaan kyseisen kartellin jäsenten merkitystä markkinoilla arvioidaan kyseessä olevan tuotteen sellaisten maailmanlaajuisista liikevaihtoa ja maailmanmarkkinaosuuksia koskevien tietojen nojalla, jotka perustuvat viimeiseen kokonaiseen kalenterivuoteen, jona kilpailusääntöjen rikkominen tapahtui, olisi pitänyt johtaa siihen, että komissio sijoittaa Daiichin toiseen luokkaan BASF:n kanssa. Sen sijoittaminen ensimmäiseen luokkaan Rochen kanssa perustuu ilmeiseen arviointivirheeseen, eikä se ole yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaista.
- 68 Tältä osin on korostettava, että kantajan väitteet perustuvat laajalti virheelliseen oletamaan siitä, että komissio olisi päätöksessään tarkastellut yritysten suhteellista merkitystä kyseisillä markkinoilla vuotta 1998 koskevien tietojen perusteella.

- 69 On totta, että komissio on päätöksen 681 perustelukappaleessa todennut, että se otti huomioon ”maailmanlaajuisen tuoteliikevaihdon – – laskettuna viimeiseltä kokonaiselta kalenterivuodelta, jona rikkominen tapahtui” eli tässä tapauksessa B5-vitamiinin osalta vuodelta 1998.
- 70 Kun otetaan kuitenkin huomioon päätöksen muut kohdat, on ilmeistä – ja vastaaja on pääosin vahvistanut tämän vastauksessa, jonka se antoi erääseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen prosessinjohtotoimena esittämään kirjalliseen kysymykseen –, että komissio on sijoittaakseen yrityksiä luokkiin kaikkien niiden eri kilpailusääntöjen rikkomisten osalta, jotka on päätöksessä jaettu luokkiin, nojautunut todellisuudessa maailmanmarkkinaosuuksiin, jotka kyseisillä yrityksillä on ollut koko kilpailusääntöjen rikkomisen ajan.
- 71 Päätöksen 682 perustelukappaleessa nimittäin täsmennetään, että ”seikat, jotka ovat merkityksellisiä kutakin valmistajaa koskevan luokan määrittämiseksi”, esitetään ”vitamiinikohtaisesti” 683–696 perustelukappaleessa.
- 72 Edellä mainituista perustelukappaleista ilmenee, että A-, E-, B2-, B5-, C- ja D3-vitamiinia koskevien rikkomisten osalta komissio loi kaksi luokkaa ”soveltamalla perustetta yrityksen suhteellisesta merkityksestä kyseisillä markkinoilla” ja määritti laskentapohjat ”ottaen huomioon [kyseiset] luokat”. Sijoittaakseen kunkin yrityksen kutakin rikkomista koskevaan ensimmäiseen tai toiseen luokkaan, komissio perusti arviointinsa markkinaosuuksia koskeviin tietoihin. Päätöksen 691 ja 693 perustelukappaleessa esitettyjen tietojen perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että mainitut markkinaosuudet eivät perustuneet kyseisen tuotteen maailmanlaajuiseen liikevaihtoon laskettuna viimeiseltä kokonaiselta kalenterivuodelta, jona rikkominen tapahtui (nämä liikevaihdot on esitetty ilman sulkumerkkejä toisessa sarakkeessa päätöksen 123 perustelukappaleessa olevissa eri vitamiinituotteita koskevissa taulukoissa), vaan kyseessä olivat yritysten keskimääräiset markkinaosuudet koko rikkomisen kattamana aikana (nämä keskimääräiset markkinaosuudet on esitetty suluissa edellä mainittujen taulukoiden toisessa sarakkeessa).

- 73 Näissä olosuhteissa on todettava, että päätöksen 681 perustelukappaleessa oleva kirjoitusvirheestä johtunut viittaus viimeiseen kokonaiseen kalenterivuoteen, jona rikkominen tapahtui, on merkityksetön eikä se ole näin erottamaton osa perusteluja, joiden nojalla yritykset sijoitettiin jompaankumpaan luokkaan.
- 74 Lisäksi on huomautettava, ettei kantaja ole esittänyt mitään arvostelua siltä osin kuin on kyse koko kilpailusääntöjen rikkomisen ajanjaksoa koskevien tietojen huomioon ottamisen merkityksellisyydestä jaettaessa yrityksiä luokkiin niillä asianomaisilla markkinoilla olevan merkityksen perusteella. Lisäksi tätä merkityksellisyyttä ei voida vakavasti kiistää, sillä komission oli arvioitava sen kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta, johon kukin yritys oli syyllistynyt monivuotisen ajanjakson kuluessa. Kantaja on siten kirjelmässään huomauttanut, että päätöksessä suoritettu luokkiin jako ei perustunut tietoihin, jotka koskevat kilpailusääntöjen rikkomisen ajanjaksoa kokonaisuudessaan, ja väittänyt silti – kiistämättä sen perusteltavuutta –, että näiden tietojen huomioon ottaminen johtaa aina siihen päätelmään, että yhdenvertaisen kohtelun periaate edellytti sitä, että se olisi pitänyt sijoittaa toiseen luokkaan BASF:n kanssa (ks. edellä 44 kohdan lopussa).
- 75 Kantaja on suullisessa käsittelyssä esittänyt epäilyksiä niiden päätöksessä esitettyjen lukujen luotettavuudesta, jotka koskevat yrityksillä koko kilpailusääntöjen rikkomisen ajan olleita markkinaosuuksia. Kantaja korostaa, että näiden lukujen alkuperä oli tuntematon, koska niitä ei sen mukaan ole milloinkaan toimitettu komissiolle, ja toteaa, että kyse saattoi olla ainoastaan komission tekemistä arvioista, joita ei kuitenkaan voida pitää käyttökelpoisina todisteina, koska niitä ei ole varmennettu.
- 76 Tämä väite on esitetty myöhässä, ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Kantaja saattoi näet esittää kyseisen väitteen kanteessaan, jossa se on sitä vastoin jopa tukeutunut etenkin niihin tietoihin, jotka koskevat kilpailusääntöjen rikkomisen aikaa kokonaisuudessaan – ja tarkemmin sanottuna ETA:n markkina-

osuuksia vuosina 1991–1998 koskeviin tietoihin, jotka on esitetty päätöksen 123 perustelukappaleessa olevassa B5-vitamiinia koskevan taulukon kolmannessa sarakkeessa – tukeakseen käsiteltävänä olevan kanneperusteen toisessa osassa esittämäänsä ilmeistä arviointivirhettä koskevaa väitettä (ks. edellä 41 kohta). Vaikka oletetaan, että kyseinen väite voidaan ottaa tutkittavaksi, sitä ei missään tapauksessa voida hyväksyä, koska kantaja esittää loppujen lopuksi vain vähäistä arvostelua kyseessä olevien tietojen luotettavuudesta, eikä se esitä mitään sellaista seikkaa, jonka perusteella niiden paikkansapitävyys voitaisiin kyseenalaistaa.

- 77 Edellä olevasta seuraa, että ne kantajan käsiteltävänä olevan kanneperusteen toisessa osassa esittämät väitteet, jotka koskevat vertailuja, jotka on tehty toinen toisensa jälkeen B5-vitamiinikartellin jäsenillä vuonna 1998 olleiden maailmanlaajuisien liikevaihtojen, maailmanmarkkinaosuuksien, ETA:ssa saatujen liikevaihtojen ja ETA:n markkinaosuuksien osalta, on hylättävä (ks. edellä 38–41 kohta).
- 78 Siltä osin kuin on kyse siitä kantajan tässä samassa yhteydessä tekemästä vertailusta, joka koskee ETA:n markkinaosuuksia kilpailusääntöjen rikkomisen aikana 1991–1998 (ks. edellä 41 kohta), myös tätä vertailua on pidettävä merkityksettömänä siltä osin kuin kantaja ei kiistä sitä, että komissio on päättänyt esillä olevassa asiassa nojautua asianomaista vitamiinituotetta koskeviin maailmanlaajuisiin liikevaihtoihin tai markkinaosuuksiin kohdellakseen yrityksiä eri tavalla laskentapohjia vahvistettaessa. Tällaista valintaa ei sitä paitsi voida arvostella, kun otetaan yhtäältä huomioon se, että relevantit maantieteelliset markkinat olivat maailmanlaajuiset (ks. päätöksen 73 perustelukappale), mitä kantaja ei ole kiistänyt, ja toisaalta se, että kartelli itsessään oli maailmanlaajuinen. Lisäksi voidaan huomauttaa, että kyseisen kartellin tarkoituksena oli muun muassa maailmanlaajuisien ja aluekohtaisten kiintiöiden jakaminen (mukaan lukien eurooppalainen kiintiö) eri osanottajille (ks. päätöksen 301 ja 305 perustelukappale), minkä johdosta ETA:ssa kertyneiden liikevaihtojen ja ETA:n markkinaosuuksien valitseminen olisi ollut melko asiatonta jopa siinä tilanteessa, jossa kyseisten tuotemarkkinoiden maantieteellinen laajuus olisi rajoittunut ETA:n alueeseen (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ja T-252/01, Tokai Carbon ym. v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. II-1181, 195–200 kohta).

- 79 On todettava, ettei kantaja väitä, että yrityksillä B5-vitamiinin maailmanmarkkinoilla olevan suhteellisen merkityksen asianmukainen arvioiminen niillä koko kilpailusääntöjen rikkomisen ajan maailmanlaajuisesti olleiden keskimääräisten markkinaosuuksien avulla edellytti sen sijoittamista toiseen luokkaan BASF:n kanssa. Sen on sitä vastoin pitänyt itse myöntää, että näiden tietojen perusteella sen asema (29 prosenttia) oli lähempänä – joskin vain yhden prosenttiyksikön – Rochen asemaa (36 prosenttia) kuin BASF:n asemaa (21 prosenttia) (ks. edellä 41 kohta).
- 80 Kantaja ei näin ollen ole osoittanut, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, koska se ei sijoittanut sitä samaan luokkaan BASF:n kanssa.
- 81 Tämän jälkeen on tutkittava yhdessä niitä käsiteltävänä olevan kanneperusteen toisessa osassa esitettyjä väitteitä, jotka koskevat yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista, ja niitä käsiteltävänä olevan kanneperusteen kolmannessa osassa esitettyjä väitteitä, jotka koskevat suhteellisuusperiaatteen loukkaamista. Näitä väitteitä tutkitaan ainoastaan siltä osin kuin niitä voidaan pitää tehokkaina eli siltä osin kuin ne perustuvat toissijaisesti tietoihin, jotka koskevat asianomaisilla yrityksillä maailmanlaajuisesti koko kilpailusääntöjen rikkomisen ajan olleita markkinaosuuksia.
- 82 Kantaja päättelee yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukatun siitä syystä, että se on B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen osalta sijoitettu ensimmäiseen luokkaan Rochen kanssa, vaikka sen tilannetta ei voitu rinnastaa kyseisen yrityksen tilanteeseen, ja että sitä on kohdeltu eri tavalla kuin BASF:ia, vaikka viimeksi mainitun tilanne voitiin rinnastaa sen tilanteeseen. Lisäksi yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu myös siitä syystä, että BASF on sijoitettu B2-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen toiseen luokkaan, vaikka sen asema kyseisen rikkomisen osalta oli rinnastettavissa kantajan asemaan B5-vitamiinia koskevan rikkomisen yhteydessä (ks. edellä 44 kohta). Lopuksi kantaja toteaa, että suhteellisuusperiaatteen loukkaaminen ilmenee siitä, ettei sitä ole sijoitettu Rochen ja BASF:n keskellä olevaan väliluokkaan.

- 83 Tältä osin on korostettava sitä, ettei kantaja kiistä sinällään menetelmää jakaa kartellin jäsenet luokkiin, jotta niitä voidaan kohdella eri tavoin sakkojen laskentapohjia vahvistettaessa. Tämä menetelmä, jonka periaate on lisäksi vahvistettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, vaikka siinä ei otetakaan huomioon samaan luokkaan kuuluvien yritysten kokoeroja (asia T-213/00, CMA CGM ym. v. komissio, tuomio 19.3.2003, Kok. 2003, s. II-913, 385 kohta ja em. yhdistetyt asiat Tokai Carbon ym. v. komissio, tuomion 217 kohta), johtaa kuitenkin samaan luokkaan kuuluvien yritysten laskentapohjan vahvistamiseen kiinteämääräisesti.
- 84 Yrityksiä tällä tavalla luokkiin jaettaessa on tosin noudatettava yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, jonka mukaan toisiinsa rinnastettavissa olevia tapauksia ei saa kohdella eri tavalla eikä erilaisia tapauksia samalla tavalla, ellei tällainen kohtelu ole objektiivisesti perusteltua. Lisäksi oikeuskäytännön mukaan sakkojen määrän on oltava ainakin oikeassa suhteessa kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arvioimisen osalta huomioon otettaviin seikkoihin nähden (ks. em. yhdistetyt asiat Tokai Carbon ym. v. komissio, tuomion 219 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 85 Sen tarkastamiseksi, onko kartellin jäsenet jaettu luokkiin yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta noudattaen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on valvoessaan sitä, onko komissio käyttänyt sille tässä asiassa kuuluvaa harkintavaltaansa laillisesti, tarkastettava ainoastaan, onko tämä jako yhtenäinen ja objektiivisesti perusteltu (em. asia CMA CGM ym. v. komissio, tuomion 406 ja 416 kohta ja em. yhdistetyt asiat Tokai Carbon ym. v. komissio, tuomion 220 ja 222 kohta), eikä se saa korvata suoralta kädeltä komission arviointia omalla arvioinnillaan.
- 86 Esillä olevassa asiassa komissio on kuitenkin lukuun ottamatta beetakaroteenia ja karotenoideja koskevia kilpailusääntöjen rikkomisia, joiden osalta se on katsonut, ettei yrityksiä ollut erotettava toisistaan (ks. päätöksen 695 ja 696 perustelukappale), jakanut kunkin päätöksessä todetun kilpailusääntöjen rikkomisen kahteen eri luokkaan: ensimmäinen luokka, johon kuuluivat asianomaisen vitamiinin suurin

tuottaja tai suurimmat tuottajat maailmanmarkkinoilla, ja toinen luokka, johon kuuluivat tämän vitamiinin muu tuottaja tai muut tuottajat, ”joilla oli paljon pienemmät osuudet” (ks. päätöksen 683, 685, 687, 689, 691 ja 693 perustelukappale).

87 On katsottava, että tuottajien jakaminen kahteen luokkaan, suurten tuottajien ja muiden tuottajien luokkaan, on hyväksyttävä tapa ottaa huomioon niiden suhteellinen merkitys markkinoilla laskentapohjan mukauttamiseksi, kunhan se ei johda kyseisten markkinoiden karkeasti vääristyneeseen esittämiseen. Tätä päätelmää ei voida kumota sillä, että komissio on British Sugar -päätöksessä (edellä 46 kohta) noudattanut laajan harkintavaltansa nojalla toista jakomenetelmää ja päättänyt perustaa kolme luokkaa pelkästään kahden luokan sijaan, koska tämän lisäksi kyseisen päätöksen kohteena olevien toimijoiden määrä ja niiden markkinaosuuksien jakautuminen olivat erilaiset kuin esillä olevassa asiassa.

88 Sen osalta, että tämä päätöksessä noudatettu jakomenetelmä on pantu täytäntöön kilpailusääntöjen rikkomisittain nojautumalla maailmanmarkkinaosuuksiin, jotka on suoraan johdettu tuotteeseen liittyvästä maailmanlaajuisesta liikevaihdosta koko kilpailusääntöjen rikkomisen ajalta, on todettava, että komissio on jakanut toimijat edellä mainittuihin kahteen luokkaan seuraavalla tavalla:

Vitamiinit	Luokka 1 Suurin tuottaja / suurimmat tuottajat (markkinaosuus)	Luokka 2 Muu(t) tuottaja(t) (markkinaosuus)
A-vitamiini	44 %	32–20 %
E-vitamiini	43–29 %	14–10 %
B2-vitamiini	47 %	29–12 %
B5-vitamiini	36–29 %	21 %
C-vitamiini	40–24 %	8–6 %
D3-vitamiini	40–32 %	15–9 %

- 89 Näistä tiedoista ilmenee, että komissio on aina asettanut rajan siihen kohtaan, missä ero on suurin, vaikka eroa olisi ollut ainoastaan yksi prosenttiyksikkö. Suurimpien tuottajien luokka rajattiin yhteen yritykseen ainoastaan, mikäli kyseisellä yrityksellä oli erittäin suuri markkinaosuus (44 ja 47 prosenttia). Pitää paikkansa, että 29 prosentin markkinaosuuksien on katsottu kuuluvan joko ensimmäiseen tai toiseen luokkaan, mutta niiden yritysten tilanne, joilla oli mainitunlaisia markkinaosuuksia, oli erilainen: toiseen luokkaan sijoittaminen perustui 18 prosenttiyksikön eroon suurimpaan tuottajaan nähden (B2-vitamiini) verrattuna ainoastaan 7 ja 14 prosenttiyksikön eroon ensimmäiseen luokkaan sijoittamisen osalta (B5- ja E-vitamiini). Ainoassa tilanteessa, jossa 24 prosentin markkinaosuus johti yrityksen luokitteluun ”suurimmaksi tuottajaksi” (C-vitamiini), oli kyse ainoastaan 16 prosenttiyksikön erosta markkinajohtajaan ja muiden tuottajien erittäin vähäisestä (8 ja 6 prosenttia) merkityksestä.
- 90 Siltä osin kuin erityisesti on kyse B5-vitamiinia koskevasta kilpailusääntöjen rikkomisesta, komissio on voinut ensimmäisen toimijan Rochen ja kantajan välisen vähäisen eron (7 prosenttiyksikköä) perusteella – ja kun otetaan huomioon Rochen markkinaosuus, joka ei ollut erityisen korkea – täysin johdonmukaisesti ja täysin objektiivisesti yhdenmukaisen kohtelun periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta loukkaamatta kohdella kantajaa ensimmäisen toimijan tavoin ja kolmannesta toimijasta BASF:sta poiketen ”suurimpana tuottajana” ja vahvistaa näin ollen sille laskentapohjan, joka on sama kuin Rochen ja suurempi kuin BASF:lle vahvistettu laskentapohja.
- 91 Erityisesti sen kantajan tekemän vertailun osalta, joka koskee sen tilannetta B5-vitamiiniin liittyvässä kilpailusääntöjen rikkomisessa ja BASF:n tilannetta B2-vitamiiniin liittyvässä rikkomisessa, ei voida katsoa, kuten vastaaja on perustellusti väittänyt, että näitä tilanteita voidaan verrata toisiinsa, riippumatta siitä, perustuuko tämä siihen, että kummallakin yrityksellä on ollut sama markkinaosuus (29 prosenttia) koko kilpailusääntöjen rikkomisen ajan jommillakummilla markkinoilla, vai siihen, että molemmat olivat jommillakummilla markkinoilla suunnilleen puolivälissä ensimmäisen ja kolmannen toimijan keskellä.

- 92 Koska komission oli tarkasteltava yritysten merkitystä kaikilla markkinoilla suhteellisesti, näitä kahta kantajan esiin tuomaa seikkaa ei voida arvioida jättämällä huomiotta markkinaosuuksien jakaantuminen. Tämä jakaantuminen ei kuitenkaan näissä kahdessa tutkitussa tapauksessa ollut samankaltainen. Yhtäältä ensimmäisen toimijan asema oli selvästi vahvempi B2-vitamiinia koskevassa kilpailusääntöjen rikkomisessa. Toisaalta B2-vitamiinia koskevassa rikkomisessa BASF:n markkinaosuus (29 prosenttia, kuten Daiichin B5-vitamiinin osalta) oli lähempänä kolmannen toimijan markkinaosuutta (12 prosenttia) kuin ensimmäisen toimijan markkinaosuutta (47 prosenttia), koska sen ero näihin toimijoihin oli 17 ja 18 prosenttiyksikköä. B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen osalta sitä vastoin, kuten edellä on korostettu, Daiichin markkinaosuus (29 prosenttia) oli lähempänä ensimmäisen toimijan (Roche, 36 prosenttia) kuin kolmannen toimijan (BASF, 21 prosenttia) markkinaosuutta, koska sen ero näihin toimijoihin oli 7 ja 8 prosenttiyksikköä.
- 93 Näin ollen vaikka oletetaan, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattamatta jättämiseen voidaan vedota EY 81 artiklaa sovellettaessa lukuun ottamatta sitä tilannetta, jossa on kyse yhdenvertaisen kohtelun loukkaamisesta yhden ja saman kartellin jäsenten välillä, se, että kantaja on B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen ja BASF B2-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen osalta luokiteltu eri tavalla, ei ole objektiivisesti perusteetonta, eikä sillä näin ollen loukata mainittua periaatetta.
- 94 Käsiteltävänä olevan kanneperusteen toinen ja kolmas osa on näin ollen hylättävä.
- 95 Kaikkien edellä olevien seikkojen perusteella ensimmäinen kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

2. Toinen kanneperuste, jonka mukaan sitä, että kantaja on pannut sopimukset täytäntöön vain osittain, on pidettävä lieventävänä asianhaarana

Asianosaisten lausumat

- 96 Komissio on tehnyt kantajan mukaan ilmeisen arviointivirheen, ”soveltanut lakia virheellisesti tosiseikkoihin” ja rikkonut suuntaviivoja, koska se ei ole ottanut huomioon sitä, että Daiichi on pannut B5-vitamiinia koskevat salaiset sopimukset täytäntöön vain osittain, sellaisena lieventävänä asianhaarana, joka oikeuttaa sakon perusmäärän huomattavaan alentamiseen (ks. edellä 18 kohta).
- 97 Se huomauttaa, että suuntaviivojen mukaan se, että ”yritys on jättänyt käytännössä soveltamatta rikkomusta koskevia sopimuksia tai menettelytapoja”, on lieventävä asianhaara, jonka johdonmukaisena seurauksena on sakon määrän alentaminen. Komission hyvää politiikkaa on näet määrätä yritykselle, joka on vastustanut kartellia kokonaan tai osittain, suhteellisesti pienempi sakko sellaiseen yritykseen nähden, joka on noudattanut täysimääräisesti kartellin ehtoja ja vahingoittanut näin ollen kilpailua enemmän.
- 98 Kantaja väittää ensinnäkin, että se on komissiolle 9.7.1999 spontaanisti toimittamassaan yritys ilmoituksessa ja väitetiedoksiantoon antamassaan vastauksessa osoittanut lieventäneensä sovittujen hinnankorotusten vaikutuksia, koska se muun muassa ei pannut niitä täytäntöön tai viivytteli niiden soveltamisessa.
- 99 Toiseksi kantaja väittää, ettei se ole myöskään rajoittanut tuotantoa, kuten siitä oli kartellin yhteydessä sovittu, vaan se on pikemminkin säännöllisesti ylittänyt sille Euroopan osalta jaetut budjetit suhteellisesti merkittävämmiin kuin Roche tai BASF, ja että se oli näin ollen vastannut omalta osaltaan asiakkaiden kysyntään ja

vähentänyt hintoihin kohdistuvaa painetta. Lisäksi se on useiden vuosien ajan vienyt Eurooppaan enemmän kalsium-D-pantotenaattia (puhdas kalsiumpantoneetti, jäljempänä D-calpan) kuin mitä se on ilmoittanut Rochelle ja BASF:lle kartellin tiedonvaihtojärjestelmän yhteydessä.

- 100 Se kiistää päätöksen 729 perustelukappaleessa olevan komission päätelmän, jonka mukaan kartellien jäsenet pitivät itselleen osoitettuja määriä vähimmäismäärinä. B5-vitamiinin osalta tämä päätelmä on näet asetettu kyseenalaiseksi niillä todisteilla, jotka kantaja on toimittanut komissiolle 9.7.1999 päivätyssä ilmoituksessaan ja jotka osoittavat, että jaetut määrät olivat kiintiöitä, joita ei voitu ylittää merkittävästi.
- 101 Kolmanneksi kantaja korostaa tukeakseen niitä väitteitään, joiden mukaan sopimukset pantiin täytäntöön ainoastaan osittain, ja osoittaakseen, että tämä osittainen täytäntöönpano ei ollut yritys käyttää kartellia sen omien etujen edistämiseen, vaan sillä yritettiin rajoittaa määrän ja hinnan osalta tehtyjen aloitteiden negatiivisia vaikutuksia, että sillä ei ollut mitään välitöntä taloudellista perustetta osallistua B5-vitamiinia koskevaan yhteistyöhön ja että vaikka se on siihen osallistunut, se on tehnyt niin sen vuoksi, että se pelkäsi Rochen kostotoimenpiteitä, sillä Roche olisi voinut yrittää poistaa sen kyseisen vitamiinin markkinoilta. Kantaja näet väittää, ettei sillä ollut erityisesti haluja nostaa hintojaan D-calpanin osalta. Se pelkäsi yhtäältä, että esiseosten valmistajat ryhtyvät hankkimaan Kiinasta tuotua D-calpania tai Japanista tai Itä-Euroopasta tuotua kalsium-DL-pantotenaattia (korvaava tuote, jossa on korkeintaan 45 prosenttia D-calpania ja jota käytetään pelkästään eläinten rehuissa). Se oli toisaalta huolissaan siitä, että esiseosten itsenäisten valmistajien mahdollisuudet kilpailla Rochen ja BASF:n kanssa esiseosten myynnissä eläinrehujen valmistajille heikkenisivät, mikä olisi nopeuttanut suunnasta näiden valmistajien, jotka olivat kantajan tärkeimpiä asiakkaita sen D-calpanin myynnissä Euroopassa, poistumiseen markkinoilta.
- 102 Vastaaja katsoo kieltäytyneensä päätöksessä perustellusti ottamasta huomioon kantajan hyväksi esitettyä lieventävää asianhaaraa, ja se viittaa päätöksen 728 ja

729 perustelukappaleissa esitettyihin arvioihin (ks. edellä 18 kohta). Se toteaa vielä, että suuntaviivoissa luetellaan yhtenä lieventävänä asianhaarana se, että ”yritys on jättänyt käytännössä soveltamatta rikkomusta koskevia sopimuksia tai menettelytapoja”, ja huomauttaa, että kantajan menettelyn esillä olevassa asiassa ei voida katsoa täyttävän tätä määritelmää, koska kantaja on omien sanojensa mukaan soveltanut osittain kartellin yhteydessä sovittuja hinnankorotuksia.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 103 Nyt käsiteltävänä olevassa kanneperusteessa kantaja vaatii sakkonsa määrän alentamista sen perusteella, ettei sopimuksia ole käytännössä noudatettu, mitä on suuntaviivojen 3 kohdan toisen luetelmakohdan perusteella pidettävä lieventävänä asianhaarana. Se väittää panneensa hintoja ja määriä koskevat sopimukset täytäntöön ainoastaan osittain ja pyrkineensä näin lieventämään niiden vaikutuksia siinä pelossa, että sen esiseosten valmistaja-asiakkaat kääntyvät muiden toimittajien puoleen tai että niiden kilpailukyky heikkenee suhteessa Rocheen ja BASF:iin ja että ne syrjäytetään siten esiseosten markkinoilta. Komissio on kantajan mukaan tehnyt ilmeisen arviointivirheen ja rikkonut suuntaviivoja, koska se on kieltäytynyt alentamasta sakon määrää tällä perusteella.
- 104 Komissio on päätöksen 728 perustelukappaleessa viitannut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-308/94, Cascades v. komissio, 14.5.1998 antamaan tuomioon (Kok. 1998, s. II-925, 230 kohta), jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että se, ettei yritys, jonka on näytetty osallistuneen kilpailijoidensa kanssa hintoja koskeneeseen yhteistoimintaan, ole markkinoilla toiminut siten kuin kilpailijoiden kanssa on sovittu, ei välttämättä ole sellainen seikka, joka olisi sakkojen suuruutta määrättäessä otettava huomioon lieventävänä asianhaarana.
- 105 On huomautettava, että edellä mainitussa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin valvoi sellaisen komission päätöksen laillisuutta, jossa ei ollut

sovellettu suuntaviivoja, koska se oli tehty ennen niiden antamista, ja näissä suuntaviivoissa todetaan nykyään nimenomaisesti, että kilpailusääntöjen rikkomista koskevan sopimuksen soveltamatta jättäminen käytännössä on lieventävä asianhaara. Kuten edellä 49 kohdassa on jo todettu, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissio ei voi olla noudattamatta itse itselleen asettamia sääntöjä. Lisäksi sillä, kuinka täysimääräisesti yksi kartellin jäsen on toimeenpannut muiden jäsenten kanssa sovitut toimenpiteet, ei ole vaikutusta sen vastuun syntymiseen vaan vastuun laajuuteen ja näin ollen seuraamusten tasoon (ks. yhdistetyt asiat C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 15.10.2002, Kok. 2002, s. I-8375, 508–510 kohta ja yhdistetyt asiat C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-208/02 P ja C-213/02 P, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, tuomio 28.6.2005, Kok. 2005, s. I-5425, 145 kohta).

- 106 Komissio on näin ollen rikkonut suuntaviivoja, kun se on katsonut, ettei sen tarvinnut ottaa huomioon lieventävänä asianhaarana sitä, että kantaja ei ole noudattanut sille B5-vitamiinia koskevan kartellin yhteydessä kuuluvia velvoitteitaan.
- 107 Komissio on kuitenkin kieltäytyäkseen ottamasta kantajan osalta huomioon sen lieventävän asianhaaran, johon tämä oli vedonnut, todennut päätöksessä myös, ettei asiakirjoista ilmennyt, että kantaja oli tosiasiaa jättänyt noudattamatta tällaisia velvoitteita, koska yhtäältä kartellin osapuolet sopivat tavoitehinnoista ja vahvistivat hintansa saadakseen ne lähemmäksi sovittuja tavoitehintoja ja toisaalta jaetut määrät olivat vähimmäismääriä, joiden ylittämällä ei näin ollen millään tavalla rikottu sopimuksia.
- 108 Jos tällaiset arviot osoittautuvat merkityksellisiksi ja perustelluiksi, edellä 107 kohdassa todettu suuntaviivojen rikkominen on kuitenkin tehoton siltä osin kuin se, että komissio päätti jättää ottamatta huomioon kyseisen lieventävän asianhaaran, on joka tapauksessa perusteltua itse suuntaviivoihin nähden, koska kantaja ei esillä olevassa asiassa ole jättänyt käytännössä soveltamatta sopimuksia.

- 109 Tältä osin on ensinnäkin korostettava, että vaikka on totta, kuten vastaaja väittää, että tavoitehintoja koskevien sopimusten täytäntöönpano ei välttämättä edellytä täsmällisten hintojen soveltamista, koska sopimuksia voidaan katsoa noudatetun silloin kun osapuolet vahvistavat hintansa siten, että ne voivat päästä sovittuun tavoitteeseen, tämän väitteen perusteella sinällään ei kuitenkaan esillä olevassa asiassa voida katsoa, ettei kantaja ole loukannut muiden kartellin jäsenten kanssa hintojen osalta sovittuja velvoitteita, siltä osin kuin päätöksestä (ks. 304 perustelukappale) ilmenee, että B5-vitamiinia koskevan kartellin jäsenet eivät vahvistaneet yhteisesti pelkäästään tavoitehintoja (listahinnat) vaan tämän lisäksi myös vähimmäishinnat.
- 110 Toiseksi on todettava, ettei asiakirja-aineistosta ilmene, että B5-vitamiinia koskevan kartellin jäsenille myönnettyjä budjetteja olisi pidetty vähimmäismäärinä. Sitä vastoin on ilmeistä, että ne olivat kiintiöitä, joita lähtökohtaisesti ei voitu ylittää. Päätöksestä näet seuraa, että niiden käyttöön ottamiseen liittyi kartellin jäsenille jaettavat prosentuaaliset markkinaosuudet ja että mainittujen budjettien tarkoituksena oli varmistaa näiden markkinaosuuksien säilyttäminen (296, 297, 300–302 ja 305 perustelukappale).
- 111 Edellä 107 kohdassa tarkoitettut komission arviot eivät näin ollen selvästikään ole omiaan perustelemaan sitä, minkä vuoksi se kieltäytyi ottamasta huomioon kantajan eduksi lieventävää asianhaaraa, johon tämä oli vedonnut.
- 112 Koska päätös on näin ollen lainvastainen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on käytettävä EY 229 artiklassa ja asetuksen N:o 17/17 artiklassa tarkoitettua täyttä harkintavaltaansa todetakseen, olisiko kantajalle pitänyt myöntää niiden olosuhteiden vuoksi, joihin se vetoaa, alennusta sakosta sen perusteella, ettei kilpailusääntöjen rikkomista koskevia sopimuksia käytännössä sovellettu.

- 113 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo tämän vuoksi, että on tarkastettava, voidaanko tällaisten olosuhteiden perusteella todeta, että sinä aikana, jolloin kantaja osallistui kilpailusääntöjen rikkomista koskeviin sopimuksiin, se on tosiasiaassa pidättäytynyt niiden soveltamisesta kilpailemalla markkinoilla tai ainakin selvästi ja huomattavasti rikkonut velvoitteita, joilla kyseinen kartelli pannaan täytäntöön, siinä määrin, että se on häirinnyt kartellin toimintaa.
- 114 Tältä osin on korostettava, että asiakirja-aineistosta ilmenevien seikkojen perusteella tähän kysymykseen ei voida antaa myöntävää vastausta.
- 115 Yhtäältä, kuten vastaaja huomauttaa, kantaja ei väitä, että se olisi tosiasiaassa pidättäytynyt täysin lainvastaisten sopimusten soveltamisesta käytännössä.
- 116 Toisaalta siltä osin kuin kantaja vetoaa siihen, että sopimuksia on sovellettu ainoastaan osittain, kantajan esittämät seikat eivät ole omiaan osoittamaan, että se olisi selvästi ja huomattavasti jättänyt noudattamatta salaisia sopimuksia siinä määrin, että se on häirinnyt B5-vitamiinia koskevan kartellin toimintaa.
- 117 Ensimmäiseksi siltä osin kuin on kyse hintoja koskevien sopimusten tosiasiallisesta soveltamatta jättämisestä, kantaja vetoaa seuraaviin seikkoihin:
- a) Roche ilmoitti 5.4.1997 korottavansa hintoja yli 4 prosentilla; kantajan eurooppalaisen tytäryhtiön Daiichi Pharmaceutical European (jäljempänä DPE) hinnat alkoivat kuitenkin nousta yli vuoden 1997 huhtikuun tason vasta vuoden 1997 heinäkuussa ja kokonaishintojen nostaminen Rochen tasolle näkyi täysimääräisesti DPE:n hinnoissa vasta vuoden 1997 lokakuusta alkaen eli noin kuusi kuukautta Rochen antaman ilmoituksen jälkeen;

- b) Rochen ja BASF:n kanssa vuoden 1997 marraskuussa tai vuoden 1998 tammikuussa pidetyssä kokouksessa kantaja vastusti menestyksettä BASF:n toivomaa hintojen nostamista Euroopassa;

- c) BASF ilmoitti 25.2.1998 nostavansa hintoja 5 prosentilla; DPE:n hinnat nousivat kuitenkin (alle 5 prosenttia) vasta toukokuussa ja ne laskivat uudestaan kesäkuussa helmikuun tason alapuolelle;

- d) kantaja ei ole noudattanut BASF:n vuoden 1998 huhtikuussa ilmoittamaa hinnankorotusta, eikä Rochen 13.6.1998 ilmoittamaa hinnankorotusta;

- e) kantajan D-calpania myytiin säännöllisesti loppukäyttäjille kartellin yhteydessä käyttöön otettuja listahintoja ja vähimmäishintoja alempaan hintaan siitä syystä, että kantaja ei pannut hinnankorotuksia täytäntöön, se vaikeutti tai viivästytti niitä ja se myönsi alennuksia julkaistuihin hintoihin nähden; tarkemmin sanottuna kantajan loppukäyttäjille myymän D-calpanin hinnat olivat keskimäärin 10 prosenttia listahintoja alemmat ja alemmat kuin vähimmäishinnat.

118 Heti alkuun on hylättävä se b kohdassa tarkoitettu seikka, josta on kyse päätöksen 323 perustelukappaleessa, koska kyseinen seikka on vain toteamus, jonka mukaan kantaja on kartellin jäsenten välillä vuoden 1997 marraskuussa tai vuoden 1998 tammikuussa pidetyssä kokouksessa ilmoittanut olevansa eri mieltä BASF:n toivoman hinnankorotuksen suhteen, mutta se ei kerro mitään siitä asenteesta, jonka kantaja on voinut tosiasiaissa omaksua markkinoilla tämän kokouksen jälkeen.

119 Siltä osin kuin on kyse d kohdassa tarkoitetusta seikasta, kantajan väitettä, jonka mukaan se ei ole noudattanut BASF:n vuoden 1998 huhtikuussa ilmoittamaa hinnankorotusta, ei ole näytetty mitenkään toteen, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim ei voi kantajan vetoamien seikkojen perusteella edes todeta, että tällainen korotus olisi tehty. Kantajan tältä osin tekemä viittaus väitetiedoksiannon 103 kohtaan antaa olettaa, että kyseisen hinnankorotuksen osalta on todellisuudessa kyse BASF:n 25.2.1998 ilmoittamasta hinnankorotuksesta, johon c kohdassa tarkoitettulla seikalla viitataan. Lisäksi tästä väitetiedoksiannon samasta kohdasta ilmenee, että Rochen 13.6.1998 ilmoittaman hinnankorotuksen tarkoituksena oli ainoastaan viedä eteenpäin ja tukea BASF:n 25.2.1998 tekemää aloitetta. On siten ilmeistä, että kaikki c ja d kohdassa tarkoitetut seikat merkitsevät loppujen lopuksi pelkästään erittäin rajallista mukautusta yhteen ja samaan kartellin muiden jäsenten toteuttamaan hintojen nostamista koskevaan aloitteeseen.

120 Siltä osin kuin on kyse a kohdassa tarkoitetusta seikasta, on todettava, että vaikka se näyttää saavan vahvistuksen taulukosta, joka koskee DPE:n kuukausipohjalta laskettuja keskimääräisiä myyntihintoja vuosina 1996–1999 (jäljempänä DPE-taulukko, jonka kantaja on toimittanut hallinnollisen menettelyn aikana ja joka on liitetty käsiteltävänä olevan asian asiakirja-aineistoon), sen merkitys on hyvin suhteellinen, kun otetaan huomioon ne kaksi muuta asiakirja-aineistoon liitettyä asiakirjaa, jotka kantaja on toimittanut komissiolle ja jotka koskevat kantajan itsensä Euroopassa kilpailusääntöjen rikkomisen aikana loppukäyttäjiltä perimiä keskihintoja etenkin neljännesvuosittain. Kyseiset asiakirjat – kaavio, jossa kuvataan Daiichin keskimääräisten myyntihintojen kehittymistä Euroopassa vuosina 1985–1999, ja taulukko, joka koskee Daiichin vuosittain ja neljännesvuosittain laskettuja keskimääräisiä Euroopan myyntihintoja vuosina 1991–1998 (jäljempänä Daiichi-kaavio ja Daiichi-taulukko) – osoittavat, että tämä hintataso oli huomattavasti korkeampi kuin DPE-taulukosta seuraava DPE:n hintataso. Daiichi-kaaviosta ilmenee erityisesti, että kantajan itsensä perimä keskihinta vuoden 1997 toisen vuosineljänneksen alussa oli 36 Saksan markkaa (DEM) kun taas DPE-taulukon mukaan DPE:n keskihinta oli samana ajankohtana 32,05 DEM. Daiichi-taulukko puolestaan osoittaa, että kantajan itsensä perimä keskihinta vuoden 1997 toisen vuosineljänneksen aikana oli 4,3 prosenttia korkeampi kuin sen keskihinta edellisellä vuosineljänneksellä, mikä on täysin johdonmukaista sen oletettaman kanssa, että Daiichi oli seurannut Rochen 5.4.1997 ilmoittamaa 4 prosentin suuruista hinnankorotusta.

- 121 Kun kantajaa on suullisessa käsittelyssä pyydetty selittämään näiden hintatasojen eroja ja ilmoittamaan, miltä osin käsiteltävänä olevan kanteen tutkimisen kannalta on merkityksellistä viitata milloin DPE:n milloin Daiichin hintoihin, kantaja on tarkentanut, että DPE:n emoyhtiö antoi aika ajoin DPE:lle tiettyä liikkumavaraa ja että jotta voidaan päättää siitä, onko hintasopimusten osittainen soveltamatta jättäminen näytetty toteen, on sen mukaan otettava huomioon emoyhtiön eli kantajan itsensä soveltamat hinnat. Tämän perusteella kartellissa sovittujen hintojen ja DPE:n hintojen vertaileminen ei voi tosiasiallisesti kuvata sitä, missä määrin kantaja noudatti B5-vitamiinin hintoja koskevia sopimuksia.
- 122 Siltä osin kuin on kyse e kohdassa tarkoitettusta seikasta, alla olevasta taulukosta, jonka kantaja on toimittanut, jota vastaaja ei ole kiistänyt ja jonka tiedot on saatu päätöksen 304, 323 ja 325 perustelukappaleesta ja Daiichi-kaaviosta ja -taulukosta, ilmenee, että vuoden 1991 lokakuun ja vuoden 1994 lopun välisenä aikana kantajan myyntihinnat Euroopassa olivat suuruudeltaan 90–93 prosenttia sovituista vähimmäishinnoista.

Ajankohta	Listahinta Eurooppaa varten (DEM)	Vähimmäishinta Eurooppaa varten (DEM)	Daiichin käyttäjiltä Euroopassa veloittama keskimääräinen hinta (DEM)
1.10.1991	29,50	28,50	26,00
1.4.1992	32,50	31,00	28,50
1.4.1993	36,50	35,00	32,00
1994	39,00	37,50	35,01
1995	40,00	ei tietoja	35,33
1996	ei tietoja	ei tietoja	34,33
1997	43,00	ei tietoja	36,79
1998	46,00	ei tietoja	39,98

- 123 Asiakirja-aineistosta ei kuitenkaan vakuuttavasti ilmene, että vuoden 1994 osalta esitetty vähimmäishinta 37,50 DEM oli keskiarvo koko kyseisen vuoden osalta.

Etenkin päätöksen 304 perustelukappaleen perusteella on täysin mahdollista, että kyseinen tieto on ainoastaan tiettyä vuoden 1994 nimenomaisena ajankohtana, esimerkiksi 1.4.1994, vahvistettu arvo, mitä näyttää osoittavan BASF:n komissiolle lähettämään 23.6.1999 päivättyyn kirjeeseen liitetty asiakirja BASFAG 000301 siten, että tämän saman vuoden kuluessa keskimääräinen vähimmäishinta on hyvinkin voinut olla alle 37,50 DEM. Kantajan keskimääräiset myyntihinnat vuonna 1994 ovat näin ollen voineet olla jopa enemmän kuin 93 prosenttia tästä keskimääräisestä vähimmäishinnasta.

124 Kantajan myyntihintojen ja sovittujen vähimmäishintojen välillä todettu ero ei ole kuitenkaan huomattava, ja se perustuu lisäksi ainoastaan kolmen vuoden ja kolmen kuukauden pituiseen ajanjaksoon, kun taas kilpailusääntöjä on kokonaisuudessaan rikottu kahdeksan vuoden ajan (vuoden 1991 tammikuusta vuoden 1999 helmikuuhun, kuten päätöksen 2, 296–300, 312, 620 ja 706 perustelukappaleesta ilmenee, eikä vuoden 1991 syyskuusta vuoden 1999 helmikuuhun, kuten päätöksen 1 artiklan 2 kohdan f alakohdassa on kirjoitusvirheen johdosta todettu). Lisäksi samasta taulukosta ilmenee, että kantajan myyntihintojen kehittyminen on ollut tämän saman ajanjakson kuluessa sovittujen vähimmäishintojen kehittymisen mukaista ja koko kilpailusääntöjen rikkomisen ajan listahintojen kehittymisen mukaista, ja näin on ollut huomattavissa määrin.

125 Siltä osin kuin toiseksi on kyse määriä koskevien sopimusten mahdollisesta tosiasiallisesta soveltamatta jättämisestä, kantaja väittää yhtäältä, että se on säännönmukaisesti ylittänyt sille Eurooppaa varten osoitetut budjetit suhteellisesti merkityksellisemmin kuin Roche tai BASF, ja toisaalta, että se on useiden vuosien ajan vienyt D-calpania Eurooppaan enemmän kuin mitä se on ilmoittanut Rochelle ja BASF:lle kartellin tiedonvaihtojärjestelmän yhteydessä.

126 Budjettien ylittämisen osalta on todettava – alla olevan taulukon perusteella, jota vastaaja ei kiistä ja jonka kantaja on laatinut väitetiedoksiannon liitteissä ja kantajan komissiolle hallinnollisen menettelyn aikana toimittamissa asiakirjoissa olevien tietojen perusteella – että Roche ja BASF ovat omasta puolestaan ylittäneet usein budjettinsa ja että kantajan ylitykset ovat olleet merkityksellisiä ainoastaan vuosina

1991–1993, kun taas Roche on kirjannut merkittävimmät ylityksensä juuri vuosina 1991 ja 1992.

Vuosi	Daaiichin budjetti Eurooppaa varten*	Daaiichin myynnit Eurooppaan *	Daaiichin indeksi**	Roichen indeksi **	BASF:n indeksi **
1991	370	411	111 %	114 %	86 %
1992	435	567	130 %	116 %	102 %
1993	470	646	137 %	95 %	104 %
1994	635	670	106 %	87 %	90 %
1995	640	607	95 %	85 %	78 %
1996	550	560	102 %	102 %	121 %
1997	585	606	104 %	110 %	86 %
1998	580	438	78 %	110 %	103 %

* miljoonaa tonnia

** myynnit ilmoitettuina prosenttimääräisesti Eurooppaa varten vahvistetusta yksilöllisestä budjetista.

127 Lisäksi ne tiedot, joihin kantaja nojautuu, koskevat budjetteja ja myyntejä Euroopassa eivätkä maailmassa. Kantajan itsensä komissiolle tekemistä ilmoituksista, jotka on esitetty kannekirjelmän 88 kohdassa, kuitenkin ilmenee, että budjettien ylittäminen aluetasolla ei aiheuttanut ongelmia kartellissa, toisin kuin budjettien ylittäminen yli 2 prosentilla maailmanlaajuisesti.

128 Siltä osin kuin on kyse kantajan kartellin muille jäsenille kartellissa käyttöön otetun säännönmukaista tietojenvaihtoa koskevan järjestelmän yhteydessä ilmoittamista tiedoista, joissa vähätellään sen tosiasiallista myyntiä Euroopassa, on todettava, ettei tällä seikalla, vaikka se oletetaan toteen näytetyksi, ole voinut olla mitään itsenäistä

lieventävää vaikutusta niihin vahingollisiin vaikutuksiin, joita esillä olevilla kilpailua rajoittavilla sopimuksilla on kuluttajien kannalta. Kyseinen seikka on voinut korkeintaan vain auttaa kantajaa peittelemään ja näin ollen pitämään vireillä sitä, että se rikkoi kartellissa hintojen ja myyntimäärien osalta sovittua käyttäytymismallia.

- 129 Kantajan käsiteltävänä olevan kanneperusteen yhteydessä esittämien seikkojen – vaikka niitä arvioitaisiin kokonaisuudessaan – perusteella ei siten voida päätellä, että se oli jättänyt selvästi ja huomattavasti noudattamatta kartellin jäsenten kanssa tehtyjä sopimuksia. Mikään asiakirja-aineistoon sisältyvä seikka ei suinkaan osoita, että nämä seikat olisivat ajankohdasta riippumatta tosiasiallisesti haitanneet kartellin toimintaa.
- 130 Kantajan sakon määrää ei näin ollen voida alentaa sen perusteella, että kilpailusääntöjen rikkomista koskevia sopimuksia ei käytännössä ole sovellettu, joten kantajan tätä koskeva vaatimus on hylättävä.

3. Kolmas kanneperuste, joka liittyy yhteistyöstä annetun tiedonannon soveltamiseen

- 131 Käsiteltävänä olevassa kanneperusteessa on kyse yhteistyöstä annetun tiedonannon soveltamisesta kantajaan (ks. edellä 19–22 kohta), ja se jakautuu neljään osaan.

Ensimmäinen ja toinen osa, jotka liittyvät yhteistyöstä annetun tiedonannon B ja C jakson soveltamiseen

- 132 Käsiteltävänä olevan kanneperusteen ensimmäisessä ja toisessa osassa kantaja väittää, että komission olisi pitänyt myöntää sille täysi immunitaetti sakoista tai

vähintään 75 prosentin suuruinen sakon alennus yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson perusteella tai toissijaisesti 50–75 prosentin suuruinen sakon alennus tämän saman tiedonannon C jakson perusteella.

Asianosaisten lausumat

– Ensimmäinen osa

- 133 Käsiteltävänä olevan kanneperusteen ensimmäisessä osassa kantaja väittää, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, ”soveltanut lakia virheellisesti tosiseikkoihin” ja rikkonut yhteistyöstä annettua tiedonantoa, koska se ei ole myöntänyt kantajalle täyttä immuniteettia tai hyvin huomattavaa, 75–100 prosentin suuruista alennusta sakosta tämän saman tiedonannon B jakson perusteella. Se näet katsoo täyttäneensä kaikki tässä jaksossa asetetut edellytykset.
- 134 Siltä osin kuin erityisesti on kyse B jakson b kohdassa tarkoitetusta edellytyksestä, jonka mukaan yrityksen on pitänyt ”ensimmäisenä esittää ratkaisevaa näyttöä kartellin olemassaolosta”, kantaja väittää, että ajankohtana, jolloin se toimitti komissiolle tietonsa B5-vitamiinia koskevasta kartellista, komissiolla ei ollut vielä riittäviä tietoja kilpailusääntöjen rikkomisen olemassaolon toteen näyttämiseksi.
- 135 Kantaja huomauttaa, että komissio on EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan soveltamisesta (Asia COMP/36.545/F3 – aminohapot) 7 päivänä kesäkuuta 2000 tekemässään päätöksessä 2001/418/EY (EYVL 2001, L 152, s. 24) todennut, että näyttö on yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson b kohdan tarkoituksessa ratkaisevaa silloin, kun ”pelkästään niiden perusteella kartellin olemassaolo voidaan näyttää toteen”. Jotta nimenomaisia todisteita voidaan

pitää näyttönä kilpailusääntöjen rikkomisesta, niiden on kuitenkin kantajan mukaan koskettava ja kuvattava kartellille tunnusomaisia seikkoja, joita ovat niiden yhtiöiden henkilöllisyys ja niiden henkilöiden nimet ja asemat, jotka osallistuvat kilpailusääntöjen rikkomiseen, kaikkia osallistujien välisiä yhteydenottoja tai kokouksia koskevat yksityiskohdat, kunkin kokouksen aikana käytyjen keskustelujen kohdetta ja kaikkia yhteisiä järjestelyjä koskevat yksityiskohdat, kartellin perusjärjestely tai toimintatapa (esimerkiksi kokousten toistuvuus, valvontajärjestelmien olemassaolo, järjestelyjä valvovat rakenteet tai elimet) ja kilpailusääntöjen rikkomisen kesto.

136 Kantaja huomauttaa, että Rochen ja BASF:n ennen sen omaa 9.7.1999 päivättyä ilmoitusta toimittamat todisteet B5-vitamiinia koskevasta kartellista ovat todisteita, jotka sisältyvät Rochen komissiolle lähettämään, 22.6.1999 päivättyyn kirjeeseen, joka otettiin hallintomenettelyn asiakirjavihkoon 24.6.1999, ja kahteen BASF:lta saatuun asiakirjaan, jotka otettiin kyseiseen asiakirjavihkoon 15. ja 25.6.1999. Kantajan mukaan näitä todisteita ei kuitenkaan voida pitää ratkaisevina.

137 Kantaja väittää erityisesti, että Rochen 24.6.1999 toimittamat todisteet sisälsivät tilastollisia asiakirjoja vuosilta 1995–1998. Kilpailusääntöjä rikottiin kuitenkin vuoden 1991 tammikuusta vuoden 1999 helmikuuhun, joten ei voida päätellä, että kyseisten todisteiden avulla näytettiin toteen kilpailusääntöjen rikkomisen kesto. Kyseisissä todisteissa ei myöskään ole kuvattu kartellin perusjärjestelyä: niissä ei viitata lainkaan yhteen sovitettuja hintoja koskeviin aloitteisiin, ja niissä viitataan vain ohimennen ”sovittuihin markkinaosuuksiin” ilman, että niissä esitettäisiin tietoja nimenomaisista kokouksista, paikoista, joissa niitä on pidetty, päivämääristä tai osallistujista. BASF:n 15. ja 25.6.1999 toimittamat todisteet olivat kantajan mukaan hieman yksityiskohtaisempia kuin Rochen vuoden 1999 kesäkuussa toimittamat todisteet, mutta kuten viimeksi mainitut, nekin olivat epätäydellisiä etenkin kilpailusääntöjen rikkomisen keston osalta. Niistä näet ilmenee, että ”sopimuksesta” keskusteltiin ensimmäistä kertaa vuonna 1992 ja että ”calpania koskevat järjestelyt” saatettiin loppuun vuoden 1998 lopussa tai vuoden 1998 lopun tienoilla.

- 138 Kantaja korostaa kuitenkin, ettei se ole saanut tutustua tiettyihin kohtiin niistä BASF:n tiedoista, joissa on oletettavasti liikesalaisuuksia. Kantaja huomauttaa, että on ”äärettömän epätodennäköistä, että näiden pois jätettyjen tietojen johdosta BASF:n toimittamia todisteita olisi pidettävä ’ratkaisevina’”, ja se pyytää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta määräämään, että komission on prosessinjohtotoimina toimitettava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle näiden edellä mainittujen BASF:lta saatujen asiakirjojen täydellinen versio ja vahvistettava, ettei BASF:n toimittamista todisteista ole tullut niiden tietojen perusteella, joihin kantaja ei ole saanut tutustua, ratkaisevia.
- 139 Kantajan komissiolle 9.7.1999 toimittamat todisteet olivat sitä vastoin ratkaisevia, kun otetaan huomioon niiden tyhjentyvyys ja yksityiskohtaisuus. Komissio on näiden todisteiden perusteella saattanut erityisesti todeta kartellin vaiheet ja järjestelmän, kartellin perusjärjestelyn, aikataulun ja budjettien sopeuttamismenetelmän, kokouksia koskevat yksityiskohdat, kartellin toiminnan vuosina 1991–1997 ja kartellin keston. Kantajan toimittamien todisteiden ratkaisevuus ilmenee sen mukaan myös siitä, että komissio on nojautunut lähes yksinomaan niihin kuvatessaan päätöksessä kilpailusääntöjen rikkomista (asia T-317/94, Weig v. komissio, tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-1235, 288 kohta). Erityisesti B5-vitamiinia koskevaa kartellia kuvaavassa päätöksen osassa (292–329 perustelukappale) viitataan noin kaksikymmentä kertaa kantajan toimittamiin lainauksiin, ilmoituksiin ja asiakirjoihin, kun taas siinä viitataan vain kaksi kertaa BASF:n toimittamiin ilmoituksiin ja asiakirjoihin ja ainoastaan yhden kerran Rochen ilmoitukseen.
- 140 Kantaja huomauttaa, ettei komissio ole päätöksessä perustellut kaikkien niiden kartellien osalta, joista määrättiin seuraamuksia, miksi Rochen ja BASF:n toimittamat todisteet olivat ratkaisevia. Komissio on pikemminkin tehnyt ”kokonaisvaltaisen ratkaisun Rochen ja BASF:n kirjelmien osalta kaikkien eri vitamiini-kartellien osalta”. Tähän kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan nähden nousee esiin kysymys siitä, onko komissio asianmukaisesti arvioinut Rochen ja BASF:n vuoden 1999 kesäkuussa toimittamia todisteita ja luonnehtinut ne B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen toteennäyttämisen kannalta ratkaiseviksi. Kantaja pyytää näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta tutkimaan nämä todisteet uudestaan ja vertaamaan niitä kantajan 9.7.1999 toimittamiin ”yksityiskohtaisiin, täydellisiin ja vapaaehtoisin” todisteisiin.

- 141 Vastaaja kiistää sen, että kantajaan voitaisiin soveltaa yhteistyöstä annetun tiedonannon B jaksoa, koska kantaja ei toimittanut sille ensimmäisenä ratkaisevaa näyttöä B5-vitamiinia koskevasta kartellista. Se toistaa päätöksessä esitetyt väitteet, joiden mukaan Roche ja BASF toimittivat sille ensimmäiset ratkaisevat todisteet – eli tiedot sopimuksissa mukana olleiden yhtiöiden ja tiettyjen henkilöiden henkilöllisyydestä, keskustelujen kohteesta, kartellin perussuunnitelmasta ja kilpailusääntöjen rikkomisen kestosta –, ja tarkentaa, että BASF toimitti kyseiset seikat 15. ja 23.6.1999 ja Roche 22.6.1999 päivättyssä kirjeessään.
- 142 Kantajan vaatiman prosessinjohtotoimen osalta vastaaja yhtäältä tarkentaa, että kantajalla on jo ne asiakirjat, joiden toimittamista se pyytää ja jotka sille on lähetetty väitetiedoksiannon antamishetkellä, lukuun ottamatta niitä BASF:n toimittamia myyntiä koskevia tietoja, jotka mainitaan hallintomenettelyn asiakirjavihkon sivulla 4413 ja joita komissio on suostunut käsittelemään luottamuksellisina. Toisaalta vastaaja vahvistaa näiden asiakirjojen ratkaisevuuden B5-vitamiinia koskevan kartellin olemassaolon toteennäyttämisen kannalta.
- 143 Kantaja toteaa vastauskirjelmässään prosessinjohtotoimia koskevan pyyntönsä osalta vastaajan vahvistavan, ettei hallintomenettelyn asiakirjavihkon sivua 4413 ole toimitettu kantajalle hallinnollisen menettelyn kuluessa myönnetyn luottamuksellisen käsittelyn johdosta. Se tarkentaa tältä osin, ettei sen tarkoituksena ole itse saada jäljennöstä tästä sivusta, vaan se pyytää pikemminkin, että vastaaja toimittaa sen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, jotta tämä voi arvioida, onko siinä olevat tiedot toimitettu vastauksena komission asetuksen N:o 17/11 artiklan perusteella tekemään pyyntöön vai onko niiden johdosta BASF:n toimittamaa näyttöä pidettävä yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson b kohdassa tarkoitetulla tavalla ratkaisevana.

– Toinen osa

- 144 Jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on katsottava, ettei kantaja täytä yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson a kohdassa asetettua edellytystä, kantaja

väittää käsiteltävänä olevan kanneperusteen toisessa osassa, että siltä osin kuin se täytti ainakin tämän jakson b–e kohdassa tarkoitettut edellytykset, komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen, ”soveltanut lakia virheellisesti tosiseikkoihin” ja rikkonut yhteistyöstä annettua tiedonantoa, koska se ei ole antanut kantajalle sakon määrästä 50–75 prosentin suuruista huomattavaa alennusta mainitun tiedonannon C jakson perusteella.

- 145 Vastaaja huomauttaa, ettei kantajaan voida myöskään soveltaa yhteistyöstä annetun tiedonannon C jaksoa, koska se ei ensimmäisenä esittänyt ratkaisevaa näyttöä kartellin olemassaolosta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 146 Komissio on yhteistyöstä annetussa tiedonannossa määritellyt ne edellytykset, joilla sen kanssa kartelleja koskevissa tutkimuksissa yhteistyössä olevat yritykset voidaan vapauttaa sakoista tai niille muussa tapauksessa määrättyjä sakkoja lievennetään (ks. yhteistyöstä annetun tiedonannon A jakson 3 kohta).
- 147 Kuten yhteistyöstä annetun tiedonannon E jakson 3 kohdassa mainitaan, tiedonannolla luodaan oikeutettuja odotuksia, joihin sellaiset yritykset, jotka haluavat ilmoittaa komissiolle kartellin olemassaolosta, perustavat toimintansa. Kun otetaan huomioon perusteltu luottamus, joka yrityksille, jotka haluavat ryhtyä komission kanssa yhteistyöhön, on voinut syntyä yhteistyöstä annetun tiedonannon perusteella, komissio on näin ollen velvollinen noudattamaan kyseistä tiedonantoa arvioidessaan kantajan tekemää yhteistyötä kantajalle määrättävän sakon suuruutta määritettäessä (ks. vastaavasti asia T-9/99, HFB ym. v. komissio, tuomio 20.3.2002, Kok. 2002, s. II-1487, 608 kohta ja asia T-48/00, Corus UK v. komissio, tuomio 8.7.2004, Kok. 2004, s. II-2325, 192 ja 193 kohta).

148 Kyseisen tiedonannon B jakson mukaan ”sakon määrää, joka sille olisi määrätty, jos se ei olisi toiminut yhteistyössä, alennetaan vähintään 75 prosentilla, tai sakko voidaan jättää kokonaan määräämättä” sellaisen yrityksen osalta, joka

- a) ilmoittaa komissiolle salaisesta kartellista ennen kuin komissio on päättänyt aloittaa kartelliin kuuluvia yrityksiä koskevan tutkimuksen, ja jos komissiolla ei jo ole riittäviä todisteita ilmoitetun kartellin olemassaolon todistamiseksi,

- b) ensimmäisenä esittää ratkaisevaa näyttöä kartellin olemassaolosta,

- c) on lopettanut osallistumisensa tähän laittomaan toimintaan viimeistään kartellin ilmoittamishetkellä,

- d) antaa komissiolle kaikki tarvittavat tiedot kartellista sekä kaikki sen hallussa olevat kartellia koskevat asiakirjat ja todisteet sekä on valmis jatkuvaan ja täydelliseen yhteistyöhön koko tutkimuksen ajan,

- e) ei ole pakottanut toista yritystä osallistumaan kartelliin eikä ole ollut tämän laittoman toiminnan aloittaja tai ratkaiseva toimija”.

- 149 Lisäksi mainitun tiedonannon C jakson perusteella ”B [jakson] b–e [kohdan] edellytykset täyttävä yritys, joka ilmoittaa salaisesta kartellista sen jälkeen, kun komissio on päättänyt aloittaa kartelliin kuuluvia yrityksiä koskevan tutkimuksen, jossa ei kuitenkaan saada riittäviä todisteita päätöksen tekemiseen johtavan menettelyn aloittamiseksi, saa 50–75 prosenttia alennusta sakon määrästä”.
- 150 Täydellisen immuniteetin tai sakon määrän alennuksen myöntäminen yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson tai C jakson perusteella edellyttää näin ollen muun muassa sitä, että asianomainen yritys on ensimmäisenä esittänyt ratkaisevaa näyttöä kartellin olemassaolosta (B jakson b kohdassa tarkoitettu edellytys).
- 151 Komissio on päätöksen 743 perustelukappaleen ensimmäisessä virkkeessä todennut, että ”osoittamalla 2 päivänä kesäkuuta 1999–30 päivänä heinäkuuta 1999 komissiolle todistusaineistoa Roche ja BASF toimittivat ensimmäisinä komissiolle ratkaisevia todisteita kartellijärjestelyistä B2-, B5-, C- ja D3-vitamiinin, beetakaroteenin ja karotenoidien markkinoilla”. Se on päätelty tämän perusteella 745 perustelukappaleen ensimmäisessä virkkeessä, etteivät muut yritykset ole näin ollen voineet täyttää kyseistä edellytystä.
- 152 Kantaja väittää sitä vastoin täyttäneensä tämän saman edellytyksen. Se on toimittanut komissiolle 9.7.1999 päivätyssä komissiolle lähettämässään ilmoituksessa ja sen liitteissä ratkaisevaa näyttöä B5-vitamiinia koskevasta kartellista. Sitä vastoin niitä Rochen ja BASF:n ennen tätä ilmoitusta mainitun kartellin osalta toimittamia seikkoja eli seikkoja, jotka toimitettiin Rochen 22.6.1999 päivätyssä kirjeessä, joka kirjattiin saapuneeksi 24.6.1999, ja kahdessa BASF:n 15. ja 23.6.1999 päivätyssä kirjeessä (jotka kirjattiin saapuneeksi 15. ja 25.6.1999), ei voida luonnehtia ratkaiseviksi.

- 153 On kuitenkin todettava, että päätöksen 743 perustelukappaleen ensimmäisen virkkeen muotoilun perusteella ei voida ymmärtää sitä, onko komissio katsonut, että Roche ja BASF täyttivät yhdessä B jakson b kohdassa tarkoitetun edellytyksen kunkin mainitun kilpailusääntöjen rikkomisen osalta, eikä B5-vitamiinia koskevan rikkomisen osalta sitä, onko sen arvioinnissa otettu huomioon kaikki näiden kahden yrityksen esitettyinä aikana (2.6.–30.7.1999) toimittamat seikat, mukaan lukien näin ollen ne, jotka toimitettiin kantajan 9.7.1999 tekemän ilmoituksen jälkeen (muun muassa Rochen ja BASF:n etenkin B5-vitamiinin osalta 16.7.1999 antamat vastaukset tietojensaantipyynnöihin, jotka komissio esitti niille 26.5.1999: ks. päätöksen 132 perustelukappale).
- 154 Käsiteltävänä olevan asian kannalta ei kuitenkaan ole tarvetta tutkia – yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson b kohdan ja C jakson suhteen, joilla on tarkoitus hyvittää sakkojen määrän hyvin huomattavalla ja huomattavalla alentamisella ainoastaan sellaista yritystä, joka on tosiasialla ”ensimmäisenä” esittänyt ratkaisevaa näyttöä (yhdistetyt asiat T-71/03, T-74/03, T-87/03 ja T-91/03, Tokai Carbon ym. v. komissio, tuomio 15.6.2005, 365 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa) – kysymystä siitä, onko komissio katsonut, ja jos on, niin onko tämä ollut perusteltua, että B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen osalta Roche ja BASF täyttivät molemmat yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson b kohdassa asetetun edellytyksen.
- 155 Lisäksi päätöksen 743 perustelukappaleen epäselvyys niiden todisteiden suhteen, jotka komissio on ottanut huomioon yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson b kohdan perusteella tekemässään arvioinnissa, ei ole estänyt kantajaa tarkastelemasta tämän arvioinnin perusteltavuutta ja riittauttamasta sitä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, eikä se estä myöskään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta valvomasta tämän arvioinnin laillisuutta käsiteltävinä olevissa kanneperusteen osissa esitettyjen väitteiden suhteen.
- 156 Siltä osin kuin on kyse käsitteestä ”ratkaiseva näyttö kartellin olemassaolosta”, on yhtäältä todettava, että toisin kuin kantaja väittää, kyseisellä käsitteellä ei tarkoiteta

todisteita, jotka sinällään riittävät osoittamaan kartellin olemassaolon, mitä osoittaa myös vertaaminen yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson a kohdassa käytettyyn sanamuotoon, jossa on nimenomaan adjektiivi ”riittäviä”, jota ei sitä vastoin ole käytetty tämän tiedonannon B jakson b kohdassa (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Tokai Carbon ym. v. komissio, tuomion 362 kohta).

- 157 Toisaalta vaikka kyseisen tiedonannon B jakson b kohdassa tarkoitetun näytön ei välttämättä sinällään tarvitse olla riittävä kartellin olemassaolon todistamiseksi, sen on kuitenkin oltava tässä samassa tarkoituksessa ratkaiseva. Kyse ei näin ollen voi olla pelkästä suuntaa-antavasta lähteestä komission tutkimuksille vaan sellaisista seikoista, joita voidaan suoraan käyttää pääasiallisena näyttönä kilpailusääntöjen rikkomisen toteamista koskevan päätöksen tekemisessä.
- 158 Esillä olevassa asiassa ei voida kiistää, etteikö kantaja olisi 9.7.1999 antamallaan ilmoituksella toimittanut tällaista näyttöä B5-vitamiinia koskevan kartellin osalta. Tässä ilmoituksessa oli yksityiskohtainen kartellia koskeva kuvaus, jossa tarkennettiin muun muassa kartellin perustamista ja kestoja, sen jäseniä ja niiden motiiveita, sen johtavia periaatteita (budjettijärjestelmä, jolla pyrittiin jakamaan uudelleen myynnit, hintojen yhdenmukaistetut nostot, tiedonvaihto), ja siinä oli erittäin tarkka luettelo niistä lukuisista yhteydenotoista ja kokouksista, joita koko kilpailusääntöjen rikkomisen aikana oli ollut, ja kyseisessä luettelossa mainittiin näiden yhteydenottojen ja kokousten päivämäärät, paikat, kohde ja osanottajien nimet. Siihen oli myös liitetty asiakirjoja, jotka osoittavat yksityiskohtaisesti ja lukujen avulla tarkennettuna etenkin budjettijärjestelmän toiminnan ja yhdenmukaistetut hinnankorotukset. Lisäksi, kuten kantaja on perustellusti korostanut, päätökseen sisältyvässä B5-vitamiinia koskevan kilpailusääntöjen rikkomisen kuvauksessa nojaututaan pohjimiltaan kantajan toimittamiin todisteisiin.
- 159 Kantajalla on näin ollen perusteita korostaa, että kysymystä siitä, onko ratkaisevat todisteet ensimmäisenä toimittanut yritys ollut tosiasiaa Roche tai BASF eikä kantaja, on tarkasteltava pelkästään Rochen ja BASF:n komissiolle 9.7.1999 toimittamien seikkojen perusteella. Vastaaja on sitä paitsi itse vastauskirjelmässään

tarkentanut päätöksen 734 perustelukappaleen ensimmäisessä virkkeessä olevaa mainintaa väittämällä, että ensimmäisenä ratkaisevan näytön B5-vitamiinia koskevan kartellin olemassaolosta toimitti BASF 15. ja 23.6.1999 päivätyissä kirjeissään ja Roche 22.6.1999 päivätyssä kirjeessään.

160 Tältä osin on kuitenkin katsottava, että BASF:n 25.6.1999 esittämiä seikkoja, eli 15. ja 23.6.1999 päivätyissä kirjeissä toimitettuja seikkoja, sellaisina kuin ne ilmenevät käsiteltävänä olevan asian asiakirja-aineistosta, voidaan varmasti tarkastella seikkoina, jotka saattoivat muodostaa pääasiallisen näytön, jonka perusteella B5-vitamiinia koskevilla markkinoilla voitiin todeta olevan olemassa kartelli, ja näin ollen seikkoina, jotka joka tapauksessa estivät kantajaa täyttämästä yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson b kohdassa asetetun edellytyksen.

161 On näet huomautettava, että 15.6.1999 päivätyistä kirjeistä ilmenee kartellin osanottajien lisäksi tarkennuksia, jotka koskevat kartellin alkuvaiheessa pidettyjä tiettyjä kokouksia, ja niissä on maininta paikoista (Basel ja Tokio), joissa ne pidettiin, ja puheenvuoroja käyttäneiden henkilöiden nimistä. Siinä todetaan laittomiin toimintoihin osallistuneiden henkilöiden nimet, kartellikokousten neljännesvuositainen pitoväli ja sopimusten yleinen sisältö (kiintiöiden jako, myyntimääriä koskevien tietojen vaihto kuukausittain, hinnankorotus) ja siinä ilmoitetaan kilpailusääntöjä riktun vuodesta 1992 vuoden 1998 loppuun eli ajan, joka kattaa melkein koko kilpailusääntöjen rikkomisen keston sellaisena kuin se on päätöksessä todettu. Lisäksi 23.6.1999 päivätyssä kirjeessä ja sen liitteissä esitetään numerotietoja, jotka koskevat muun muassa kartellin jäsenille vuosina 1995 ja 1996 jaettuja kiintiöitä, ja luettelo listahinnoista ja vähimmäishinnoista 1.4.1994, ja näiden tietojen johdosta 15.6.1999 päivätyyn kirjeeseen sisältyvä kuvaus laittomista toiminnoista on yksityiskohtaisempi ja tuetumpi.

162 Edellä 160 kohdassa esitettyä päätelmää ei voida kumota sillä, että BASF:n 25.6.1999 esittämässä todisteissa ei yksilöity kilpailusääntöjen rikkomisen kestoa täsmälleen

sellaisena kuin se on todettu päätöksessä, sillä yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson b kohdan mukaan kyseisen yrityksen ei tarvitse toimittaa todisteita, jotka koskevat kaikkia komission päätöksessä todettuja tosiseikkoja. Mainittua päätelmää ei voida kumota myöskään sillä, että komissio on päätöksessä käyttänyt enemmän kantajan kuin BASF:n toimittamia todisteita.

- 163 Näin ollen ilman, että on määrättävä vastaaja kantajan tässä tarkoituksessa tekemän pyynnön mukaisesti toimittamaan hallintomenettelyn asiakirjavihkon sivu 4413 tai siihen kuuluvia muita asiakirjoja taikka tutkittava sitä, voitiinko Rochen 22.6.1999 päivätyssä kirjeessään toimittamia todisteita, jotka olivat rajallisempia kuin BASF:n toimittamat todisteet, pitää omasta puolestaan ratkaisevana näyttönä B5-vitamiinia koskevan kartellin olemassaolosta, on todettava vastaajan tavoin, että kantaja ei siitä huolimatta, että sen komissiolle 9.7.1999 toimittamat todisteet ovat tosiaan laajempia, yksityiskohtaisempia ja niiden tueksi on esitetty enemmän asiakirja-aineistoa, täytä yhteistyöstä annetun tiedonannon B jakson b kohdassa asetettua edellytystä, eikä siihen näin ollen voitu soveltaa kyseisen tiedonannon B jaksoa tai C jaksoa.
- 164 Koska kantaja ei ole osoittanut, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen tai rikkonut yhteistyöstä annettua tiedonantoa, koska se kieltäytyi myöntämästä kantajalle jotain näistä etuuksista, käsiteltävänä olevan kanneperusteen ensimmäinen ja toinen osa on hylättävä.

Kolmas ja neljäs osa, jotka liittyvät yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson soveltamiseen

- 165 Käsiteltävänä olevan kanneperusteen kolmannessa ja neljännessä osassa, jotka on esitetty toissijaisesti, kantaja väittää, että komission olisi pitänyt ainakin myöntää

sille 50 prosentin tai joka tapauksessa yli 35 prosentin suuruinen alennus sakosta kyseisen tiedonannon D jakson perusteella.

Asianosaisten lausumat

– Kolmas osa

- 166 Kolmannessa osassa kantaja väittää, että komissio on loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska se ei ole myöntänyt kantajalle, toisin kuin on ollut tilanne Rochen ja BASF:n osalta, 50 prosentin suuruista alennusta sakon määrästä mainitun tiedonannon D jakson perustella, vaikka kantajan tekemä yhteistyö on kantajan mukaan ollut vähintäänkin yhtä laajaa ja yhtä vapaaehtoista kuin Rochen ja BASF:n tekemä yhteistyö ja siihen on ryhdytty hallinnollisen menettelyn samassa vaiheessa.
- 167 Kantaja huomauttaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-45/98 ja T-47/98, Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni v. komissio (Kok. 2001, s. II-3757, 245 kohta) ja asiassa T-48/98, Acerinox v. komissio (Kok. 2001, s. II-3859, 139 kohta) 13.12.2001 antamien tuomioiden mukaan asianomaisten yritysten tekemää yhteistyötä on pidettävä samankaltaisena siltä osin kuin kyseiset yritykset ovat toimittaneet komissiolle hallinnollisen menettelyn samassa vaiheessa ja samanlaisten olosuhteiden vallitessa samankaltaista tietoa niistä tosiseikoista, joista niitä on syytetty. Esillä olevassa asiassa useat tekijät kuitenkin osoittavat, että kantajan tekemä yhteistyö oli samankaltaista ja jopa laajempaa kuin Rochen ja BASF:n tekemä yhteistyö: ne olosuhteet, joiden vallitessa asianomaiset yritykset ovat lähestyneet komissiota, todisteiden esittämisen aikaväli, todisteiden toimittamisen vapaaehtoisuus ja toimitettujen todisteiden ”lisäarvo”.

168 Vastaaja kiistää sen, että yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää esillä olevassa asiassa sitä, että kantajalle myönnetään 50 prosentin suuruinen alennus sakosta yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson perusteella eli sitä kohdellaan samalla tavalla kuin tältä osin Rochea ja BASF:ia. Se korostaa etenkin sitä, että kantaja otti komissioon yhteyttä vasta sen jälkeen, kun Rochen ja BASF:n yhteydenotosta oli kulunut jo yli kuukausi, ilmoittaakseen aikomuksestaan toimia yhteistyössä ja että se on tosiasiallisesti alkanut tehdä yhteistyötä vasta hetkellä, jolloin komissiolla oli jo hallussaan Rochen ja BASF:n toimittama ratkaiseva näyttö kartellista. Komissio on näin ollen yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukkaamatta käyttänyt harkintavaltaansa yhteistyöstä annetun tiedonannon D jaksossa säädetyn alennusta koskevan vaihteluvälin (10–50 prosenttia) rajoissa myöntämällä kantajalle 35 prosentin suuruisen alennuksen sille määrätyn sakon määrästä.

– Neljäs osa

169 Kantaja väittää vieläkin toissijaisemmin käsiteltävänä olevan kanneperusteen neljännessä osassa, että komissio on rikkonut yhteistyöstä annettua tiedonantoa ja loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska se ei ole myöntänyt kantajalle yli 35 prosentin suuruisia alennusta mainitun tiedonannon D jakson 2 kohdan ensimmäisen ja toisen luetelmakohdan mukaisesti.

170 Kantaja huomauttaa tältä osin, että sille on myönnetty 35 prosentin suuruinen alennus siksi, että se täytti yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa mainitut edellytykset eli se oli toimittanut komissiolle ennen väitetiedoksiantoa tietoja, asiakirjoja tai muita todisteita, jotka auttoivat kilpailusääntöjen rikkomisen todistamisessa. Kantaja huomauttaa kuitenkin, ettei komissio ole myöntänyt päätöksessään missään osin, että koska kantaja ei ollut kiistänyt väitetiedoksiannossa esitettyjen tosiseikkojen olemassaoloa, se täytti myös yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa asetetut edellytykset.

- 171 Kyseisen tiedonannon D jakson 2 kohdasta kuitenkin ilmenee, että ensimmäinen ja toinen luettelukohta koskevat erillisiä ja erilaisia perusteita sakon määrän alentamiselle. Näin ollen se, että komissio ei ole myöntänyt kantajalle suurempaa alennusta, kun otetaan huomioon se, että kantaja täytti tiedonannon D jakson 2 kohdan ensimmäisen ja toisen luettelukohdan edellytykset, merkitsee kantajan mukaan tiedonannon virheellistä soveltamista tai ainakin tämän tiedonannon perusteella syntyneiden oikeutettujen odotusten loukkaamista.
- 172 Lisäksi se, että komissio on kieltäytynyt myöntämästä kantajalle alennusta yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson 2 kohdan kahden luettelukohdan noudattamisen johdosta, loukkaa myös yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska tämä kieltäytyminen ei ole komission käytännön mukaista. Kantaja mainitsee tältä osin British Sugar -päätöksen (edellä 46 kohta) ja EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan mukaisesta menettelystä (IV/34.466 – Kreikan lauttaliikenne) 9 päivänä joulukuuta 1998 tehdyn komission päätöksen 1999/271/EY (EYVL 1999, L 109, s. 24), joissa British Sugar sai 50 prosentin ja Anek 45 prosentin suuruisen alennuksen sakoista, koska ne täyttivät samanaikaisesti yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson 2 kohdan sekä ensimmäisessä että toisessa luettelukohdassa asetetut edellytykset.
- 173 Vastaaja kiistää kantajan vaatimuksen siitä, että tälle olisi pitänyt myöntää yli 35 prosentin suuruinen alennus sakosta mainitun tiedonannon D kohdan perusteella. Se väittää, että kantajalle myönnetyssä 35 prosentin suuruisessa alennuksessa on otettu huomioon myös se, että kantaja ei kiistänyt tosiseikkoja. Päätöksen 754 perustelukappaleessa (ks. edellä 20 kohta) on maininta siitä, ettei kantaja ole kiistänyt tosiseikkoja. Kyseisen perustelukappaleen asianmukainen tulkinta osoittaa, että kaksi ajateltavissa olevaa mahdollisuutta ovat ensinnäkin se, että yritys on auttanut kilpailusääntöjen rikkomisen todistamisessa eikä se ole kiistänyt tosiseikkojen olemassaoloa, ja toiseksi se, että yritys ei ole kiistänyt tosiseikkojen olemassaoloa, mutta se ei kuitenkaan ole auttanut kilpailusääntöjen rikkomisen olemassaolon todistamisessa. Tällainen tulkinta on ainoa mahdollinen, kun otetaan huomioon virkkeen asiayhteys ja koko päätös, josta ilmenee, että vaikka yksikään yrityksistä ei ole kiistänyt tosiseikkojen olemassaoloa, eräät yritykset eivät

kuitenkaan eräiden vitamiinituotteiden osalta ole täyttäneet edellytystä, joka koskee auttamista kilpailusääntöjen rikkomisten todistamisessa. Rochelle ja BASF:lle myönnetyn alennuksen suuruus vahvistaa lisäksi sen tulkinnan virheellisyyden, jonka kantaja on päätöksen osalta omaksunut. Jos kyseinen tulkinta on oikea, Rochelle ja BASF:lle myönnetyissä alennuksissa ei näet olisi otettu huomioon sitä, etteivät nämä viimeksi mainitut olleet kiistäneet niiden rikkomisia koskevien tosiseikkojen olemassaoloa, joista niitä on syytetty, ja komission niille kummallekin myöntämä 50 prosentin suuruinen alennus olisi epäjohdonmukanen, koska niille on D jakson perusteella myönnetty kaikkein suurin mahdollinen alennus, vaikkeivät kaikki kyseisessä jaksossa mainitut edellytykset olleet täytyneet.

- 174 Vastaaja on siis 764 perustelukappaleessa jättänyt yksinkertaisesti mainitsematta uudestaan D jakson 2 kohdan toisen luetelmankohdan, mutta kyseisen perustelukappaleen sanamuoto viittaa kuitenkin yleisesti kantajan komission kanssa tekemään yhteistyöhön.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 175 Yhteistyöstä annetun tiedonannon D jaksossa todetaan seuraavaa:

”1. Jos yritys tarjoutuu yhteistyöhön ilman, että kaikki edellä B tai C [jaksossa] esitetyt edellytykset täyttyvät, yritykselle voidaan myöntää 10–50 prosenttia alennusta siihen sakkojen määrään, mikä sille olisi määrätty ilman yhteistyötä.

2. Näin voidaan menetellä erityisesti, jos:

- yritys toimittaa komissiolle ennen vastalauseiden tiedoksi antamista tietoja, asiakirjoja tai muita todisteita, jotka auttavat rikkomuksen todistamisessa,

- saatuaan tiedon vastalauseista yritys ilmoittaa komissiolle, että se ei kiistä niiden seikkojen olemassaoloa, joihin komission esittämät syytökset perustuvat.”

176 Aivan aluksi on tutkittava kysymystä siitä, onko, kuten kantaja väittää, komission sille tämän D jakson perusteella myöntämä 35 prosentin suuruinen alennus sakon määrästä myönnetty pelkästään tämän jakson 2 kohdan ensimmäisessä luettelma-kohdassa tarkoitetun yhteistyön perusteella vai, kuten vastaaja väittää, onko mainitun alennuksen tarkoituksena hyvittää kantajaa myös siitä, ettei se ole kiistänyt väitetiedoksiannossa esitettyjen tosiseikkojen olemassaoloa, kun tarkennetaan, ettei vastaaja ole kieltänyt sitä, että kantaja täytti mainitun jakson 2 kohdan toisessa luettelmakohdassa tarkoitetun edellytyksen. Se, ettei kantaja ole kiistänyt väitetiedoksiannossa esitettyjen tosiseikkojen olemassaoloa, ilmenee lisäksi selkeästi sen tähän samaiseen tiedoksiantoon 2.10.2000 antaman vastauksen sisällöstä.

177 Kuten vastaaja huomauttaa, päätöksestä (148 perustelukappale) ilmenee todellakin, ettei yksikään niistä kahdeksasta yrityksestä, joille sakkoja on päätöksessä määrätty, ollut kiistänyt niiden tosiseikkojen olemassaoloa, joihin komissio oli perustanut väitetiedoksiantonsa. Vaikka 746 perustelukappaleessa toistetaan olennaisilta osin yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson koko teksti ja vaikka komissio on nimenomaisesti myöntänyt Merck KgaA:lle 15 prosentin ja Aventis SA:lle 10 prosentin suuruisen sakon alennuksen mainitun jakson 2 kohdan toisen luettelma-kohdan perusteella sen vuoksi, etteivät ne olleet kiistäneet niiden tosiseikkojen olemassaoloa, joista niitä moitittiin ja jotka liittyvät C-vitamiinia koskevaan kilpailusääntöjen rikkomiseen ja D3-vitamiinia koskevaan kilpailusääntöjen rikkomiseen (763 ja 767 perustelukappale), komissio ei kuitenkaan ole soveltanut tätä samaa säännöstä kantajaan, ja se on alentanut viimeksi mainitun sakkoa ainoastaan D jakson 2 kohdan ensimmäisen luettelmakohdan perusteella (764 perustelukappale).

178 Vastaaja on kirjelmässään pyrkinyt selittämään tämän soveltamatta jättämisen toteamalla, että silloin kun yritysten yhteistyö oli rajoittunut siihen, ettei tosiseikkoja ollut kiistetty, se on tehnyt yksinomaan tämän tyyppiseen yhteistyöhön perustuvan alennuksen ja viitannut nimenomaisesti yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson 2 kohdan toiseen luetelmakohtaan, kun taas niiden yritysten osalta, jotka olivat tehneet yhteistyötä myös kyseisen säännöksen ensimmäisen luetelmakohdan perusteella, eli Rochen, BASF:n, Solvay Pharmeceuticals BV:n, Daiichin, Eisain Co. Ltd:n ja Takeda Chemical Industries Ltd:n osalta, se on tehnyt yhden ainoan alennuksen, johon sisältyvät molemman tyyppiset yhteistyöt. Se on kuitenkin yksinkertaisesti unohtanut mainita tämän jälkimmäisen alennuksen osalta myös toisen luetelmakohdan. Päätöksen asiayhteydestä joka tapauksessa ilmenee selvästi, että kantajalle myönnetty alennus perustui siihen, että se oli toimittanut tietoja ja asiakirjoja, sekä siihen, ettei se ollut kiistänyt tosiseikkoja.

179 Tältä osin riittää, kun todetaan, että komissio on antanut kyseisen selityksen ensimmäistä kertaa vasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, eikä sitä ole lainkaan mainittu komission jäsenten kollegion tekemässä päätöksessä. Arvioinnin, jonka mukaan kantaja ei ollut kiistänyt tosiseikkoja, olisi pitänyt kuitenkin – hallinnollisen menettelyn kulun kuvausta koskevan 148 perustelukappaleen lisäksi – sisältyä niihin perustelukappaleisiin, jotka koskivat yrityksen tekemää yhteistyötä, kuten se oli nimenomaisesti sisältynyt Merckin ja Aventisin osalta 752, 753, 763 ja 767 perustelukappaleeseen (ks. vastaavasti asia T-31/99, ABB Asea Brown Boveri v. komissio, tuomio 20.3.2002, Kok. 2002, s. II-1881, 242 ja 244 kohta ja em. asia Tokai Carbon ym. v. komissio, tuomion 413–415, 439 ja 453 kohta). Vastaajan vetoaman 754 perustelukappaleen osalta on todettava, että kun otetaan huomioon sen sanamuoto ja etenkin siinä käytetyt sanat ”ja/tai”, sitä ei voida tulkita siten, että siinä todetaan, että kantaja ei ole kiistänyt niiden tosiseikkojen olemassaoloa, joihin komission esittämät syytökset perustuivat, varsinkin kun tämä perustelukappale ainoastaan seuraa päätöksen niitä perustelukappaleita (747–753), joissa komissio on tutkinut kunkin kyseessä olevan yrityksen osalta tehdyn yhteistyön laatua, ja joissa ei kantajan osalta ja Merckin ja Aventiksen tapauksesta poiketen viitata tällaiseen tosiseikkojen kiistämättä jättämiseen.

- 180 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi näin ollen päätöksen kantajaa koskevan 749, 750 ja 764 perustelukappaleen perusteella (ks. edellä 22 kohta) ainoastaan todeta, että komissio ei ole soveltanut yritykseen yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson 2 kohdan toista luettelukohtaa, vaikka kantaja on täyttänyt kyseisessä säännöksessä asetetut edellytykset.
- 181 Edellä olevasta seuraa, että komissio on ottanut väärin huomioon kantajan ennen päätöksen tekemistä harjoittaman yhteistyön merkityksen ja se on näin tehdessään lainvastaisesti kieltäytynyt soveltamasta kantajaan mainittua säännöstä. Koska komissio on siten rikkonut yhteistyöstä annettua tiedonantoa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on käytettävä täyttä harkintavaltaansa ja tässä yhteydessä varmistettava se luottamuksensuoja, joka kantajalle on saattanut syntyä tämän tiedonannon D jakson perusteella.
- 182 Tämän harkintavallan nojalla ja kun otetaan myös huomioon kantajan ennen väitetiedoksiannon lähettämistä tekemän yhteistyön laajuus – sellaisena kuin se ilmenee komissiolle 9.7.1999 toimitetuista lukuisista asiakirjoista ja siitä, että päätöksessä on lainattu runsaasti tämän yhteistyön yhteydessä esitettyjä seikkoja – ja tämän yhteistyön spontaanisuus, jota ennen komissio ei kantajan osalta ollut käyttänyt tutkintavaltuuksiaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajalle on myönnettävä 15 prosentin suuruinen lisäalennus sille määrätyn sakon määrästä, sellaisena kuin on se laskettuna ennen yhteistyöstä annetun tiedonannon soveltamista, ja kyseinen alennus lisätään komission jo myöntämään 35 prosentin suuruiseen alennukseen.
- 183 Koska kantaja saa siten hyväkseen 50 prosentin suuruisen alennuksen eli kaikkein suurimman alennuksen, joka yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson perusteella

on mahdollista antaa, niitä kantajan käsiteltävänä olevien kanneperusteen osien yhteydessä esittämiä väitteitä, joiden mukaan komissio ei ole noudattanut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, ei ole tutkittava erikseen.

- 184 Tästä seuraa, että kantajalle määrätyn sakon lopullinen määrä on alennettava 18 miljoonaan euroon.

Tiettyjen päätöksessä olevien tietojen luottamuksellisuus

- 185 On korostettava, että päätöksen julkaistun version 123 perustelukappaleessa olevassa taulukossa tietyt tiedot, jotka koskevat asianomaisesta tuotteesta saatua maailmanlaajuista liikevaihtoa viimeisenä kokonaisena kalenterivuonna, jona kilpailusääntöjä rikottiin, ja markkinaosuuksia kilpailusääntöjen rikkomisen ajalta, on jätetty pois tai ne on korvattu arvojen jakaumalla liikesalaisuuksien suojelemiseksi. Kyse on erityisesti A-, E- ja B5-vitamiinien sekä beetakaroteenin ja karotenoidien markkinoita koskevista tiedoista.
- 186 Kantaja ja komissio eivät kumpikaan ole alun perin pyytäneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta käsittelemään näitä tietoja luottamuksellisesti.
- 187 Koska Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaajan ohjeiden, jotka on annettu 3.3.1994 (EYVL 1994, L 78, s. 32) ja joita on viimeksi muutettu 5.6.2002 (EYVL 2002, L 160, s. 1) 17 artiklan 4 kohdassa todetaan, että ”

asianosaisen pyynnöstä tai viran puolesta – – jotkin tiedot voidaan jättää pois asiaa koskevista julkaisuista, jos – – tietojen salassa pitämiseen on laillinen intressi”, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on pyytänyt asianosaisia prosessinjohtotoimena ottamaan kantaa kysymykseen siitä, onko niiden mielestä olemassa laillinen intressi siihen, että edellä 185 kohdassa tarkoitettut tiedot pidetään edelleen salassa käsiteltävänä olevaa asiaa koskevilla julkaisuilla.

188 Kantaja on vastannut, että kun otetaan huomioon se, että sitä koskevat tiedot koskevat mennyttä aikaa, kyseiset tiedot eivät edellytä niiden käsittelemistä luottamuksellisina ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa koskevilla julkaisuilla. Vastaaja, joka antaa suostumuksensa kantajaa koskevien tietojen mahdolliseen julkaisemiseen siltä osin kuin kantaja siihen suostuu, on omasta puolestaan tarkentanut, ettei muita yrityksiä koskevia tietoja sitä vastoin voida paljastaa, koska ne kuuluvat liikesalaisuuksien piiriin ja koska kyseiset yritykset ovat pyytäneet niiden luottamuksellista käsittelyä päätöksen julkaisemiseen nähden.

189 Koska kyseiset tiedot koskevat ajanjaksoja (vuoteen 1998 saakka), jotka ovat päättyneet jo vähintään kuusi vuotta sitten, ja koska niillä ei lisäksi ole strategista arvoa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, joka katsoo, että niistä on tullut mennyttä aikaa koskevia tietoja (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-134/94, T-136/94–T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 ja T-157/94, NMH Stahlwerke ym. v. komissio, määräys 19.6.1996, Kok. 1996, s. II-537, 25 ja 32 kohta), on päättänyt, ettei niitä ole tarve käsitellä luottamuksellisina käsiteltävänä olevaa asiaa koskevilla julkaisuilla. Tämän vuoksi tietyt B5-vitamiinin markkinoita koskevat tiedot, mukaan lukien muita yrityksiä kuin kantajaa koskevat tiedot, ovat sisältyneet suullista käsittelyä varten laadittuun kertomukseen ja ne sisältyvät tiettyjen A- ja E-vitamiinien markkinoita koskevien tietojen tavoin myös tähän tuomioon, ja ne auttavat lisäksi ymmärtämään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättelyn käsiteltävänä olevan kanteen ensimmäisen kanneperusteen osalta.

Oikeudenkäyntikulut

- 190 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Saman työjärjestyksen 87 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa todetaan, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken.
- 191 Koska kantaja on esillä olevassa asiassa hävinnyt huomattavan osan vaatimuksistaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että kantajan on vastattava neljästä viidesosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan ja sen on korvattava neljä viidesosaa komission oikeudenkäyntikuluista ja että viimeksi mainitun on vastattava yhdestä viidesosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan ja sen on korvattava yksi viidesosa kantajan oikeudenkäyntikuluista, jotta asian olosuhteet tulisivat oikeudenmukaisesti arvioituiksi.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Kantajalle EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia COMP/E-1/37.512 – Vitamiinit)**

21 päivänä marraskuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2003/2/EY 3 artiklan f kohdassa määrätyn sakon määrä alennetaan 18 000 000 euroon.

- 2) **Kanne hylätään muilta osin.**

- 3) **Kantaja vastaa neljästä viidesosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan neljä viidesosaa komission oikeudenkäyntikuluista, ja viimeksi mainittu vastaa yhdestä viidesosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan yksi viidesosa kantajan oikeudenkäyntikuluista.**

Legal

Mengozzi

Wiszniewska-Białecka

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä maaliskuuta 2006.

E. Coulon

kirjaaja

H. Legal

jaoston puheenjohtaja

Sisällys

Asian tausta	II - 719
Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset	II - 727
Oikeudellinen arviointi	II - 728
1. Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee sakon laskentapohjan vahvistamista ..	II - 729
Asianosaisten lausumat	II - 729
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 734
Alustavat huomautukset	II - 734
Ensimmäinen osa	II - 737
Toinen ja kolmas osa	II - 740
2. Toinen kanneperuste, jonka mukaan sitä, että kantaja on pannut sopimukset täytäntöön vain osittain, on pidettävä lieventävänä asianhaarana	II - 749
Asianosaisten lausumat	II - 749
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 751
3. Kolmas kanneperuste, joka liittyy yhteistyöstä annetun tiedonannon soveltamiseen	II - 760
Ensimmäinen ja toinen osa, jotka liittyvät yhteistyöstä annetun tiedonannon B ja C jakson soveltamiseen	II - 760
Asianosaisten lausumat	II - 761
– Ensimmäinen osa	II - 761
– Toinen osa	II - 764
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 765
	II - 783

Kolmas ja neljäs osa, jotka liittyvät yhteistyöstä annetun tiedonannon D jakson soveltamiseen	II - 771
Asianosaisten lausumat	II - 772
– Kolmas osa	II - 772
– Neljäs osa	II - 773
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 775
Tiettyjen päätöksessä olevien tietojen luottamuksellisuus	II - 779
Oikeudenkäyntikulut	II - 781